



AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA

Brüsszel, 2006. november 9. (11.14.)
(OR. en)

15010/06

LIMITE

FRONT 224
COMIX 937

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről
Jordi AYET PUIGARNAU igazgató

Az átvétel dátuma: 2006. november 7.

Címzett: Javier SOLANA főtitkár/főképviseelő

Tárgy: A Bizottság ajánlása a tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve (Schengeni kézikönyv)” létrehozásáról

A delegációk mellékelten kézhez kapják a Bizottság dokumentumát — C(2006) 5186 végleges.

Melléklet: C(2006) 5186 végleges



AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2006/XI/06
B (2006) 5186 végleges

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

2006/XI/06

**a tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során
használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve (Schengeni kézikönyv)”
létrehozásáról**

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

2006/XI/06

a tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve (Schengeni kézikönyv)” létrehozásáról

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 211. cikkére,

mivel:

- (1) A személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ közösségi szabályokat állapít meg a személyek határokon történő ellenőrzésére, amely egyaránt kiterjed a határforgalom-ellenőrzésre és a határőrizetre.
- (2) Biztosítani kell, hogy a határellenőrzési feladatok elvégzésére illetékes valamennyi nemzeti hatóság egységesen hajtsa végre a határellenőrzésre vonatkozó közösségi szabályokat. E célból össze kell állítani a „Határőrök gyakorlati kézikönyvét (Schengeni kézikönyv)”, amely közös iránymutatásokat, bevált gyakorlatokat és ajánlásokat tartalmaz a határellenőrzésre vonatkozóan.
- (3) Annak biztosítása érdekében, hogy a gyakorlati kézikönyvet valamennyi illetékes tagállami hatóság hatékonyan alkalmazza, a Bizottság e kézikönyvet elektronikus formában is a tagállamok rendelkezésére bocsátja a határőrségi feladatok ellátásához szükséges minden egyéb rendelkezésre álló ténybeli információval, úgymint a határátkelőhelyek listáival, úti okmányok mintájával stb. együtt.
- (4) A Bizottság gondoskodik a gyakorlati kézikönyv, valamint a határőrségi feladatok hatékony ellátásához szükséges egyéb ténybeli információk rendszeres frissítéséről.
- (5) A határellenőrzésre vonatkozó közösségi szabályok egységes végrehajtásának elősegítése érdekében a tagállamoknak utasítaniuk kell a személyek határokon történő ellenőrzésére illetékes nemzeti hatóságait, hogy határellenőrzési feladataik ellátása során elsősorban a mellékelt gyakorlati kézikönyvre támaszkodjanak.
- (6) Kívánatos továbbá, hogy tagállamok a gyakorlati kézikönyvet a határellenőrzési feladatokat ellátó személyzet képzésére is felhasználják,

¹ [Az Európai Parlament és a Tanács 2006. március 15-i 562/2006/EK rendelete a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének \(Schengeni Határellenőrzési Kódex\) létrehozásáról, HL L 105., 2006.4.13., 1. o.](#)

AJÁNLJA:

(1) Az 562/2006/EK rendeletben foglalt közös határellenőrzési szabályok hatékony és egységes végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamok:

- továbbítsák a mellékelt Határőrök gyakorlati kézikönyvét (a továbbiakban: gyakorlati kézikönyv) a személyek határokon történő ellenőrzésére illetékes nemzeti hatóságaiknak,
- utasítsák e hatóságokat, hogy határellenőrzési feladataik ellátása során elsősorban a gyakorlati kézikönyvre támaszkodjanak.

(2) A tagállamoknak a gyakorlati kézikönyvet a határellenőrzési feladatokat ellátó személyzet képzésére is fel kell használniuk.

Kelt Brüsszelben, 2006.XI.06-án/-én.

*a Bizottság részéről
Franco FRATTINI
a Bizottság alelnöke*

MELLÉKLET

Határőrök gyakorlati kézikönyve **(Schengeni kézikönyv)**

ELSŐ RÉSZ – FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK	8
MÁSODIK RÉSZ – HATÁRFORGALOM-ELLENŐRZÉS	13
I. SZAKASZ: Határforgalom-ellenőrzési eljárások.....	13
1. Határátkelőhelyeken történő ellenőrzések	13
2. A Schengeni Információs Rendszerben végzett lekérdezések.....	21
3. A személyek egyes kategóriáinak ellenőrzésére vonatkozó különleges szabályok	23
3.1. A szabad mozgás közösségi joggal rendelkező személyek.....	23
3.2. Államfők	25
3.3. Pilóták	25
3.4. Tengerészek	26
3.5. Diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai.....	27
3.6. Kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok	29
3.7. Kiskorúak	29
3.8. Olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik tagállamban vagy vízumkötelezettség alá nem eső harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel	30
3.9. Határ menti ingázók	31
3.10. ADS-turisták.....	32
4. Az úti okmányok lebélyezése.....	33
5. Az ellenőrzések könnyítése.....	37
6. A beléptetés megtagadása	37
7. Határon történő vízumkiadás, átutazó tengerészek számára is	46
8. Az egységes schengeni vízum törlése, visszavonása és érvényességi időtartamának csökkentése	52
9. Különleges átutazási rendszerek	54
9.1. Egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD).....	54
9.2. Azon tagállamok területén való átutazás, amelyek a schengeni vívmányokat nem hajtják végre teljes körűen.....	55
10. Menedékkérők/nemzetközi védelmet kérők.....	56
11. Az információk nyilvántartásba vétele a határon.....	58

12.	Együttműködés egyéb szolgálatokkal	59
II. SZAKASZ: Szárazföldi határok.....		59
1.	A közúti határforgalom ellenőrzése	59
2.	A vasúti határforgalom ellenőrzése	62
3.	Kishatárforgalom	64
III. SZAKASZ: Légi határok		65
1.	Repülőtéren végzett ellenőrzések	65
2.	Kisrepülőtereken végrehajtott ellenőrzések	69
3.	Magánrepülőgépen utazó személyek ellenőrzése	70
IV. SZAKASZ: Tengeri határok.....		70
1.	Általános ellenőrzési eljárások a tengeri forgalomban	70
2.	Körutazást végző hajók ellenőrzése	72
3.	Sétahajók ellenőrzése	75
4.	A part menti halászat ellenőrzése	76
5.	Kompjáratok ellenőrzése	77
V. SZAKASZ: A belvízi hajózás ellenőrzése.....		77
1.	Belvízi hajózás	77
HARMADIK RÉSZ: HATÁRŐRIZET.....		79
1.	A határőrizet célja	79
2.	A határőrizet módszerei	79
IV. RÉSZ: A VONATKOZÓ JOGI AKTUSOK LISTÁJA.....		81

ELŐSZÓ

A Határőrök gyakorlati kézikönyvének célja, hogy a schengeni államok számára a határőrségi feladatok ellátására vonatkozóan iránymutatásokat, bevált gyakorlatokat és ajánlásokat fogalmazzon meg. A kézikönyv továbbá útmutatóul szolgál a határőrök számára a külső határokon meghozandó intézkedések és döntések vonatkozásában is.

E kézikönyv elsősorban a személyek határokon történő ellenőrzésével foglalkozik, és olyan közösségi jogi eszközökön alapul, amelyek a külső határok átlépését (és különösen a Schengeni határellenőrzési kódexet), a vízumok kiadását, a szabad mozgáshoz való közösségi jogot és a menedékjog iránti kérelmeket szabályozzák. Az e kézikönyv által érintett területeket szabályozó jogi aktusok listáját a IV. rész tartalmazza.

Amennyiben e kézikönyv olyan más típusú ellenőrzésekre utal, amelyeket a határon lehet vagy kell elvégezni (például vám-, növény-egészségügyi vagy egészségügyi ellenőrzések), úgy azokra a vonatkozó közösségi és nemzeti jogi rendelkezések alkalmazandók. A tagállamoknak minden esetben biztosítaniuk kell a külső határokon ellenőrzést végző különböző hatóságok közötti, illetve a területükön belül ellenőrzéseket végző hatóságokkal való szoros együttműködést.

E kézikönyvnek nem célja, hogy a tagállamokkal szemben bármilyen jogi kötelezettséget megállapítson, sem pedig, hogy a határőrökre vagy egyéb érintett személyekre új jogokat és feladatokat ruházzon. Csak az e kézikönyv alapjául szolgáló vagy általa hivatkozott jogi aktusok bírnak jogi kötelező erővel, és csak e jogi aktusokra lehet nemzeti bíróság előtt hivatkozni.

ELSŐ RÉSZ – FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. **SCHENGENI ÁLLAMOK** (azon államok, amelyek a schengeni vívmányokat teljes körűen végrehajtják, és belső határaikon a határellenőrzést megszüntették)²:

- | | |
|------------------|-------------------|
| 1. Ausztria | 9. Olaszország |
| 2. Belgium | 10. Luxemburg |
| 3. Dánia | 11. Hollandia |
| 4. Finnország | 12. Norvégia |
| 5. Franciaország | 13. Portugália |
| 6. Németország | 14. Spanyolország |
| 7. Görögország | 15. Svédország |
| 8. Izland | |

Megjegyzés: az EU/EK és a **Svájci Államszövetség** 2004. október 26-án megállapodást írt alá utóbbinak a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és továbbfejlesztésére irányuló társulásáról, amely megállapodás azonban még nem lépett hatályba. A megfelelő schengeni értékelési eljárások lefolytatása eredményeképpen Svájc a schengeni vívmányokat várhatóan legkorábban 2008-ban hajthatja végre.

2. EU-TAGÁLLAMOK:

- | | | |
|---------------------|-------------------|------------------------|
| 1. Ausztria | 11. Magyarország | 21. Szlovákia |
| 2. Belgium | 12. Írország | 22. Szlovénia |
| 3. Cseh Köztársaság | 13. Olaszország | 23. Spanyolország |
| 4. Ciprus | 14. Lettország | 24. Svédország |
| 5. Dánia | 15. Litvánia | 25. Egyesült Királyság |
| 6. Észtország | 16. Luxemburg | |
| 7. Finnország | 17. Málta | |
| 8. Franciaország | 18. Hollandia | |
| 9. Németország | 19. Lengyelország | |
| 10. Görögország | 20. Portugália | |

3. **EGT-országok:** Norvégia (NO), Izland (IS) és Liechtenstein (LI).

² A Cseh Köztársaság, Ciprus, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Málta, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia még nem teljes mértékben schengeni államok, azonban alkalmazzák a külső határellenőrzésre vonatkozó közös szabályokat.

4. **„Belső határok”**:
- a) a schengeni államok közös szárazföldi határai, beleértve az álló- vagy folyóvizeken áthaladó határokat is;
 - b) a schengeni államok belső légi járatok indítására és fogadására szolgáló repülőterei;
 - c) a tagállamok tengeri, folyami és tavi kikötői, amelyek rendszeres kompjárat céljára szolgálnak.
5. **„Külső határok”**: a schengeni államok szárazföldi határai, beleértve az álló- vagy folyóvizeken áthaladó határokat, tengeri határokat és repülőtereket, folyami, tengeri és tavi kikötőket, amennyiben ezek nem belső határok.
6. **„A szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek”**: az EU-tagállamok, az EGT-országok és Svájc állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagjaik, állampolgárságuktól függetlenül.
7. **„Az EU/EGT-országok vagy Svájc állampolgárainak családtagjai”** állampolgárságuktól függetlenül:
- a házastárs, valamint azon élettárs, akivel az EU/EGT-országok vagy Svájc állampolgára az adott tagállam joga alapján bejegyzett élettársi közösségben él, és amely közösséget a fogadó tagállam joga házassággal egyenértékűnek ismer el;
 - a 21 évnél fiatalabb vagy eltartott közvetlen leszármazottak, beleértve a házastárs vagy bejegyzett élettárs ilyen leszármazottait is;
 - az eltartott felmenő ági közvetlen hozzátartozók, beleértve a a házastárs vagy élettárs ilyen hozzátartozóit is.
8. **„Uniós polgár”**: az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkező személy.
9. **„Harmadik országbeli állampolgár”**: a szabad mozgás közösségi jogával nem rendelkező személy.

10. **„Határőr”**: olyan tisztviselő, aki a nemzeti joggal összhangban a határátkelőhelyen, az államhatáron vagy az államhatár közvetlen közelében teljesít szolgálatot, és aki a közösségi és a nemzeti joggal összhangban határelőrzési feladatokat végez.
11. **„Határelőrzés”**: a határon végzett, határforgalom-ellenőrzésből és határőrizetből álló tevékenység, kizárólag a határ átlépésére irányuló szándék vagy átlépés esetén, minden más októl függetlenül.
12. **„Határforgalom-ellenőrzés”**: a határátkelőhelyeken végzett ellenőrzés annak megállapítására, hogy a személyek, a birtokukban lévő közlekedési eszközök és tárgyak beléptethetőek-e a schengeni államok területére, illetve elhagyhatják-e azt.
13. **„Határőrizet”**: a határok őrizete a határátkelőhelyek között, valamint a határátkelőhelyeknek a hivatalos nyitvatartási időn túli őrizete, a határforgalom-ellenőrzés megkerülésének megakadályozása érdekében.
14. **„Minimum-ellenőrzés”**: rendszerint a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek ellenőrzése annak érdekében, hogy megállapítsák az EU/EGT-országok vagy Svájc állampolgárainak személyazonosságát és állampolgárságát, vagy e személyek azon családtagjainak személyazonosságát és családi kapcsolatait, akik nem állampolgárai valamely EU/EGT-országnak vagy Svájcnak. Ez az úti okmány gyors és egyszerű ellenőrzéséből áll annak megállapítása érdekében, hogy az úti okmány érvényes-e, illetve találhatóak-e rajta hamisításra utaló jelek. Az ellenőrzés magában foglalhatja lopott, jogellenesen használt, elveszett és érvénytelenített dokumentumokra vonatkozó információkat tartalmazó adatbázisokban végzett lekérdezéseket is.
15. **„Alapos ellenőrzés”**: harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzése, szemben a minimum-ellenőrzéssel, amelyet a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek esetében végeznek. Ennek során a határőr ellenőrzi, hogy a harmadik országbeli állampolgár teljesíti-e a valamely schengeni állam területére való belépés (és az onnan való kilépés) valamennyi feltételét.
16. **„Elkülönített helyen való ellenőrzés”**: a megkezdett ellenőrzés folytatása, amelyet a valamennyi ellenőrzött személy ellenőrzésének helyétől („ellenőrzési pont”) elkülönített helyen végezhetnek.

17. **„Menedékkérő”** vagy **„menedékjogot kérelmező személy”**: harmadik ország olyan állampolgára vagy olyan hontalan személy, akinek menedékjog iránti kérelme tárgyában még nem hoztak végleges határozatot.
18. **„Nemzetközi védelem iránti kérelem”**: harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által valamely tagállamnál előterjesztett, védelem iránti olyan kérelem, amely a menekült jogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető.
19. **„Menekült”**: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.
20. **„Kiegészítő védelemre jogosult személy”**: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 2004/83/EK tanácsi rendelet 15. cikke szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni.
21. **„Hontalan személy”**: olyan személy, akit egyik állam sem tekint hatályos joga alapján állampolgárának.
22. **„Közegészségügyi veszély”**: bármely olyan betegség, amely az Egészségügyi Világszervezet Nemzetközi Egészségügyi Szabályzata szerint járvány lehetőségét rejti magában, valamint más fertőző betegségek vagy ragályos parazitás megbetegedések, ha a tagállamok állampolgáira vonatkozó védelmi rendelkezések hatálya alá tartoznak. Részletesebben lásd a közegészségügyi veszélyekre vonatkozó iránymutatásokat az I. szakasz 1.6. pontjában.
23. **„Vízum”**: egy tagállam által kiadott olyan engedély vagy egy tagállam által hozott olyan határozat, amely ahhoz szükséges, hogy az adott tagállamba vagy több tagállamba

tartózkodás céljából, illetve az adott tagállam vagy több tagállam területére átutazás céljából beutazzanak. Részletesebben lásd a [különböző vízumkategóriákat](#) az I. szakasz 7. pontjában.

MÁSODIK RÉSZ – HATÁRFORGALOM-ELLENŐRZÉS

I. SZAKASZ: Határforgalom-ellenőrzési eljárások

1. *Határátkelőhelyeken történő ellenőrzések*

1.1. A határátkelőhelyeken történő határforgalom-ellenőrzés elsődleges célja annak ellenőrzése, hogy a határt átlépő valamennyi személy megfelel-e a schengeni államok területére való belépés feltételeinek.

Harmadik országbeli állampolgároknak az alábbi feltételeket kell teljesíteniük valamely schengeni állam területére való beutazáshoz:

- a) a határ átlépésére jogosító [érvényes úti okmánnyal vagy okmányokkal](#) rendelkeznek;
- b) [érvényes vízummal](#) rendelkeznek, amennyiben szükséges. Ha azonban a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik valamely schengeni állam által kiadott [tartózkodási engedéllyel](#), e tartózkodási engedélyt a schengeni vízummal egyenértékűnek kell tekinteni. Nem tekinthetők egyenértékűnek a tartózkodási engedély iránti első kérelem vagy menedéjog iránti kérelem elbírálásának időtartamára kiadott ideiglenes engedélyek;
- c) igazolják a schengeni állam(ok)ban való tervezett tartózkodás célját és körülményeit, és megfelelő anyagi fedezettel rendelkeznek mind a tervezett tartózkodás időtartamára, mind pedig a származási országukba való visszatéréshez (vagy olyan harmadik országba történő átutazáshoz, ahová őket biztosan beengedik, mert például ezen ország által kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkeznek), illetve képesek e fedezetet jogszerűen megszerezni;
- d) nem állnak beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt a Schengeni Információs Rendszerben (SIS);
- e) nem jelentenek veszélyt a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira. Ilyen veszély állhat fenn különösen akkor, ha az adott személyre vonatkozóan valamely nemzeti adatbázisban beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki.

Kiutazáskor mindenekelőtt azt a **feltételt** kell ellenőrizni, hogy a birtokosát határátlépésre jogosító okmány érvényes-e, valamint lehetőség szerint azt, hogy a harmadik országbeli állampolgár nem jelent-e veszélyt a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára vagy nemzetközi kapcsolataira.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(5. cikk\)](#),

– [a Tanács 539/2001/EK rendelete](#), az alábbi módosításokkal:

* [a Tanács 2414/2001/EK rendelete](#),

* [a Tanács 453/2003/EK rendelete](#),

* [a Tanács 851/2005/EK rendelete](#).

Megjegyzés: a fenti feltételek **nem alkalmazandók az EU polgáira és a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező más olyan személyekre**, akik általában a személyazonosító igazolvány vagy az útlevel egyszerű bemutatásával jogosultak beutazni valamely tagállam területére. További részletekért lásd lentebb a 3.1. pontot.

- 1.2. A határt átlépni szándékozó valamennyi személy számára biztosítani kell az Emberi Jogok Európai Egyezményében és az Európai Unió Alapjogi Chartájában lefektetett alapvető jogokat. A határellenőrzés során tiszteletben kell tartani mindenekelőtt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. és 14. cikkében, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. és 21. cikkében lefektetett embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát és a megkülönböztetés tilalmát.

Így a határőröknek feladataik ellátása során teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk az emberi méltóságot, és senkivel szemben nem alkalmazhatnak megkülönböztetést neme, faji vagy etnikai származása, vallása vagy meggyőződése, fogyatékosága, kora vagy szexuális irányultsága alapján. A feladataik ellátása során hozott intézkedéseknek arányosoknak kell lenniük az ezen intézkedések által elérni kívánt célokkal.

Az alkalmazandó nemzetközi, közösségi és nemzeti joggal összhangban valamennyi utasnak joga van ahhoz, hogy az ellenőrzés jellegéről tájékoztassák, valamint szakszerű, barátságos és udvarias bánásmódban részesítsék.

- 1.3. A hatékony határellenőrzés érdekében a határátkelőhely szolgálatban lévő határőrvezetője elegendő létszámú megfelelő személyzetet köteles biztosítani. A határőröknek mindig törekedniük kell arra, hogy egyensúlyt alakítsanak ki egyrészt arról, hogy biztosítaniuk kell a beutazási feltételeket teljesítő személyek zökkenőmentes határátlépését, akik egyébként az utasok nagy többségét jelentik (pl. turisták, üzletemberek, diákok stb.), másrészt pedig arról, hogy mindig ébernek kell lenniük a közrendre és a belső biztonságra veszélyt jelentő személyek és az esetleges illegális bevándorlók leleplezése érdekében.

*** Tanácsok határforgalom-ellenőrzést végző határőrök számára:**

- az úti okmány átvételekor először is mindig vessen egy pillantást az utas arcára (amennyire csak lehetséges, próbálja megjegyezni az utas arcának jellegzetes vonásait);
- hasonlítsa össze az utas vonásait a fényképpel és az úti okmányban foglalt leírással, valamint szükség esetén a vízummal (ez segítheti a csalók kiszűrését);
- ellenőrizze az úti okmány egészét annak megállapítása érdekében, hogy az úti okmány nem hamis vagy hamisított-e (a lapok számozása, nyomtatása és összefűzése, elhelyezett pecsétek és bélyegzőlenyomatok, további személyek felvétele; az utasnak magyarázatot kell adnia az okmányba – és különösen a személyes adatokat tartalmazó oldalra – bevitt valamennyi javításra);
- ellenőrizze az adatokat az állományrendszerben; ennek során mindig maradjon szóbeli kontaktusban az utassal, és figyelje, hogyan viselkedik és reagál (pl. idegesség, agresszív magatartás, túlzott együttműködési szándék);
- mielőtt beüti a határbélyegzőt, győződjön meg arról, hogy a személy nem lépte-e túl a schengeni államok területén való utolsó tartózkodásának engedélyezett időtartamát, vagyis hat hónapon belül a három hónapot;
- az utasnak ne úgy tegye fel kérdéseit, mintha az esetleg bűnöző vagy illegális bevándorló lenne. Valamennyi kérdést megfelelő formában és barátságosan kell feltenni;
- az utas által feltett kérdéseket nem szabad alkalmatlankodásnak tekinteni, hanem tényszerűen és udvariasan kell megválaszolni.

1.4. Be- és kiutazáskor valamennyi személyt **minimum-ellenőrzésnek** kell alávetni, amely során ellenőrzik az adott személy személyazonosságát a határátlépésre jogosító okmányok alapján. A minimum-ellenőrzés rendszerint az úti okmány gyors és egyszerű ellenőrzéséből áll annak megállapítása érdekében, hogy az úti okmány érvényes-e, illetve találhatóak-e rajta hamisításra utaló jelek. Az ellenőrzés magában foglalhat lopott, jogellenesen használt, elveszett és érvénytelenített dokumentumokra vonatkozó információkat tartalmazó adatbázisokban végzett lekérdezéseket is.

A **szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek** esetében főszabály szerint a minimum-ellenőrzést kell elvégezni (lásd lentebb a 3.1. pontot).

1.5. Harmadik országbeli állampolgárokat **alapos ellenőrzésnek** kell alávetni, amelyet az alább ismertetetteknek megfelelően kell elvégezni. A személyek bizonyos kategóriáira azonban **különleges szabályok** vonatkoznak:

- a) államfők és küldöttségük tagjai (3.2. pont);
- b) pilóták és légi személyzet (3.3. pont);
- c) tengerészek (3.4. pont);
- d) diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai (3.5. pont);
- e) kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok (3.6. pont);
- f) kiskorúak (3.7. pont);
- g) olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik tagállamban vagy vízumkötelezettség alá nem eső harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel (3.8. pont);
- h) határ menti ingázók (3.9. pont);
- i) ADS-turisták (3.10. pont).

A **hontalan személyek** és a **menekültek** ellenőrzése általában ugyanúgy történik, mint a harmadik országbeli állampolgároké (lásd az I. szakasz menedékkérőkről szóló 10. pontját).

Megjegyzés: azon harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzése vonatkozásában, akik EU/EGT-országok vagy Svájc állampolgárainak családtagjai (a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek), lásd a 3.1. pontot.

* *Link:*

- [a schengeni államok által a hontalan személyek és menekültek számára kiadott dokumentumok,](#)
- [menekültek és hontalan személyek számára biztosított vízummentességek.](#)

1.6. A **beléptetéskor végzett alapos ellenőrzés** során meg kell vizsgálni valamennyi beutazási feltétel teljesülését; az ellenőrzés az alábbiakat foglalja magában:

- Annak vizsgálata, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e [a határátlépéshez szükséges olyan érvényes okmánnyal vagy okmányokkal,](#) amelyek még nem jártak le, és adott esetben a szükséges [vízummal](#) vagy [tartózkodási engedéllyel.](#)
- Az úti okmány alapos átvizsgálása abból a szempontból, hogy találhatók-e benne hamisításra utaló jelek. A vizsgálat során adott esetben össze kell hasonlítani az úti okmányokat, vízumokat és tartózkodási engedélyeket a jelenleg határátlépésre jogosító okmányok és a vízumbélyegek mintájával, továbbá megfelelő eszközöket kell használni, úgymint UV-lámpák, nagyítók, ellenőrző lámpák, mikroszkópok, okmányvizsgáló berendezések, illetve adott esetben olyan fejlettebb eszközöket, mint a videóspektrum-analizátor stb.
- Az érintett harmadik országbeli állampolgár úti okmányában szereplő beléptető- és kiléptetőbélyegző-lenyomatok megvizsgálása annak ellenőrzésére – a beléptetés és kiléptetés dátumának összevetésével –, hogy az érintett személy nem lépte-e túl a schengeni államok területén engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát, vagyis bármely hathónapos időszakon belül a három hónapot. A háromhónapos időszakot az első beléptetés időpontjától kell számítani.
- Az érintett harmadik országbeli állampolgár indulási és célországának, valamint a tervezett tartózkodás céljának vizsgálata, és szükség esetén a megfelelő [igazoló okmányok](#) ellenőrzése.
- Annak vizsgálata, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e a tervezett tartózkodás időtartamának és céljának megfelelő, valamint a származási országba való visszatéréshez vagy egy harmadik országba történő átutazáshoz megfelelő anyagi fedezettel, illetve képes-e ezt a fedezetet jogszerűen megszerezni. Az anyagi fedezet vizsgálatakor az egyes schengeni államok által megállapított [referenciaösszegeket](#) kell figyelembe venni.

- A szükséges anyagi fedezet megléte megállapítható a harmadik országbeli állampolgár birtokában lévő készpénz, utazási csekk és hitelkártya alapján. A szükséges anyagi fedezet megléte igazolható támogatói nyilatkozattal is, amennyiben a nemzeti jogszabályok rendelkeznek ilyen nyilatkozatról, valamint a nemzeti jogszabályok által meghatározott, a [meghívótól származó kötelezettségvállalási/meghívói nyilatkozattal](#) is, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár a meghívónál fog tartózkodni.

- A hitelkártya érvényessége a kibocsátó társaságnál, vagy a határátkelőhelyen rendelkezésre álló más lehetőségek (pl. pénzváltóhelyek) igénybevételével ellenőrizhető.
- A meghívás ellenőrizhető a meghívóval való közvetlen kapcsolatfelvétel útján, vagy a meghívó jóhiszeműségének megvizsgálásával a meghívó tartózkodási helye szerinti tagállam nemzeti kapcsolattartó helyein keresztül.

- Annak vizsgálata, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár, járműve és a birtokában lévő tárgyak nem jelentenek-e veszélyt valamely schengeni állam közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira. Az említett ellenőrzés a személy- és adott esetben tárgykörözési adatoknak a Schengeni Információs Rendszerből (SIS) és a nemzeti körözési adatállományokból való közvetlen lekérdezését, valamint figyelmeztető jelzés esetén a végrehajtandó cselekvést foglalja magában.

*** Magyarázat a „közegészségügyi veszély” fogalmához a beléptetés megtagadásával összefüggésben:**

A fogalom alá tartozik „bármely olyan betegség, amely az Egészségügyi Világszervezet (WHO) Nemzetközi Egészségügyi Szabályzata (International Health Regulations – IHR) szerint járvány lehetőségét rejti magában, valamint más fertőző betegségek vagy ragályos parazitás megbetegedések, ha a tagállamok állampolgáira vonatkozó védelmi rendelkezések hatálya alá tartoznak”.

E kézikönyv alkalmazásában az európai polgárok egészségét fenyegető bármely veszélyt, illetve a meghozandó hatékony intézkedésekre vonatkozó döntéseket a 2119/98/EK határozattal létrehozott közösségi hálózat és annak korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszere, valamint a 851/2004/EK rendelettel felállított Európai Betegségmegelőzési és

Járványvédelmi Központ keretében értékelik, illetve hozzák meg. A korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszer hatóságai magukban foglalják a tagállamok közegészségügyi hatóságait, és nemzeti szinten együttműködnek az államilag elismert felügyeleti intézetekkel. Az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ végzi a veszélyekkel kapcsolatos kockázatértékelést (www.ecdc.eu.int).

Az egyes tagállamoknak az egészségügyi intézkedések végrehajtására illetékes hatóságait tehát – a nemzeti és közösségi közegészségügyi jogszabályokkal és az egyes tagállamok által kialakított eljárásokkal összhangban – mindig be kell vonni a közegészségügyi veszélynek a határon történő beléptetés engedélyezése vagy megtagadása céljából végzett értékelésébe.

1.7. **A kiléptetéskor végzett alapos ellenőrzés az alábbiakból áll:**

- annak vizsgálata, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e a határátlépéshez szükséges [érvényes okmánnyal](#),
- az úti okmány vizsgálata abból a szempontból, hogy találhatóak-e rajta hamisításra utaló jelek,
- lehetőség szerint annak vizsgálata, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár nem minősül-e valamely schengeni állam közrendjét, belső biztonságát vagy nemzetközi kapcsolatait veszélyeztető személynek.

Kiléptetéskor az ellenőrzés az alábbiakra is kiterjedhet:

- annak vizsgálata, hogy az érintett személy rendelkezik-e érvényes [vízummal](#), amennyiben az szükséges, kivéve ha a schengeni államok által kiadott érvényes [tartózkodási engedéllyel](#), illetve a területükön való tartózkodásra vagy az oda történő visszautazásra jogosító egyéb okmánnyal rendelkezik,
- annak vizsgálata, hogy az érintett személy nem lépte-e túl a schengeni államok területén engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát,
- a SIS-ben és a nemzeti adatállományokban tárolt, a személyekre és tárgyakra vonatkozó figyelmeztető jelzések lekérdezése.

1.8. Valamely schengeni állam által kiadott [tartózkodási engedéllyel](#) rendelkező harmadik országbeli állampolgároktól főszabály szerint nem kell kérni, hogy igazolják a tervezett

tartózkodás célját, illetve azt, hogy megfelelő anyagi fedezettel rendelkeznek. Az egyéb ellenőrzéseket – így különösen az úti és tartózkodási okmányok vizsgálatát, a SIS-ben és a nemzeti adatbázisokban végzett lekérdezéseket – azonban el kell végezni a fenti 1.4., 1.5., 1.6. és 1.7. pontban leírtaknak megfelelően.

- 1.9. Az alapos ellenőrzés alá vetett személy kérésére az ellenőrzést végző határőrnek meg kell mutatnia szolgálati igazolványát, meg kell adnia szolgálati azonosító számát, valamint amennyiben a körülmények megengedik, közölnie kell a nevét. A név megadása megtagadható, amennyiben bármilyen okból feltételezhető, hogy a határőr egyébként súlyos hátrányt szenvedne (például, ha megtorlással fenyegetik). Utóbbi esetben a határőrnek csak az igazolványszámát, valamint hatóságának nevét és címét kell megadnia.
- 1.10. Annak érdekében, hogy az ellenőrzési pont beléptetési/kiléptetési helyein az ellenőrzési eljárás ne lassuljon le, és amennyiben további vizsgálatok elvégzésére van szükség, a fent említett alapos ellenőrzést elkülönített helyen is el lehet végezni („elkülönített helyen való ellenőrzés”).

Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár kéri és a körülmények lehetővé teszik, az ilyen alapos ellenőrzést a forgalomtól erre a célra elkülönített helyen kell elvégezni. Ez esetben az érintett harmadik országbeli állampolgárt tájékoztatni kell az ilyen ellenőrzés céljáról és az eljárásról. E felvilágosítás fali hirdetmény vagy az érintett személynek átadott tájékoztató nyomtatvány útján is történhet. A tájékoztató nyomtatványnak vagy a fali hirdetménynek az Unió összes hivatalos nyelvén, valamint az érintett tagállamokkal határos országok nyelvein is rendelkezésre kell állnia.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(6. és 7. cikk; I. és IV. melléklet\)](#),

– [az Európai Parlament és a Tanács 1998. szeptember 24-i 2119/98/EK határozata a Közösségben a fertőző betegségek járványügyi felügyeleti és ellenőrzési hálózatának létrehozásáról \(HL L 268., 1998.10.3., 1. o.\)](#),

– [az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 21-i 851/2004/EK rendelete az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról \(HL L 142., 2004.4.30., 1. o.\)](#),

– [a Tanács 2004 december 13-i 2252/2004/EK rendelete](#) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról ([HL L 385., 2004.12.29., 1. o.](#)),

– [Nemzetközi Egészségügyi Szabályzat \(WHO\)](#),

– az Európai Bíróságnak a C-241/06. sz. Bot kontra Préfet du Val-de-Marne ügyben 2006. október 3-án hozott ítélete.

2. *A Schengeni Információs Rendszerben végzett lekérdezések*

2.1. A személyekre és tárgyakra vonatkozó lekérdezéseket a SIS-ben kell végrehajtani, amely információkat tartalmaz különösen az alábbiakra vonatkozóan:

- európai elfogatóparancs alapján letartóztatandó és átadandó, vagy kiadatás céljából ideiglenesen letartóztatandó személyek,
- olyan harmadik országbeli állampolgárok, akiknek a schengeni államok területére való beléptetését meg kell tagadni,
- eltűnt vagy olyan személyek, akiket saját védelmük vagy fenyegető veszély elhárítása érdekében átmenetileg rendőri védelem alá kell helyezni,
- bírósági eljárásban keresett személyek,
- leplezett figyelés vagy célzott ellenőrzés alatt álló személyek és tárgyak,
- lefoglalandó vagy büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználandó tárgyak.

2.2. A SIS-ben elért találat esetén követendő eljárás:

2.2.1. A letartóztatandó személyeket át kell adni az ideiglenes letartóztatás elrendelésére illetékes hatóság számára a megkereső tagállamnak való átadás vagy kiadatás céljából.

2.2.2. Azon harmadik országbeli állampolgárokat, akiknek beléptetését megtagadták, minél hamarabb vissza kell irányítani oda, ahonnan jöttek, illetve származási országukba, amennyiben a körülmények ezt lehetővé teszik. E személyeknek a határőrök felügyelete alatt kell maradniuk mindaddig, amíg el nem hagyják a schengeni állam területét.

2.2.3. Felnőtt személyektől előzetes beleegyezésüket kell kérni, mielőtt tájékoztatnák azt a felet, aki eltűnésüket bejelentette.

2.2.4. Különös figyelmet kell fordítani a kiskorúakra, valamint azon személyekre, akiket hatóság (bíróság, közigazgatási hatóság) döntése alapján védelem alá kell helyezni. További lépéseket csak az e hatóságokkal folytatott konzultációt követően lehet megtenni.

2.2.5. A lepezett figyelés céljából felvett adatoknak az alábbi információkat kell tartalmazniuk:

- az ellenőrzés helye, ideje vagy indoka,
- az utazás útvonala és az úti cél,
- az illető személyt kísérő személyek, illetve a jármű, hajó vagy légi jármű utasai,
- a használt jármű, hajó, légi jármű vagy konténer,
- a szállított tárgyak,
- a személy, illetve a jármű, hajó, légi jármű vagy konténer megtalálásának körülményei.

Ezen információk összegyűjtése során fenn kell tartani a figyelés lepezett jellegét.

*** Bevált gyakorlat – A SIS-be bevitt figyelmeztető jelzéssel kapcsolatos információk iránti kérelem**

Amennyiben valamely személy információkat kér személyes adatainak a SIS-ben történő feldolgozásáról és hozzáférési jogáról, a határőrnek tájékoztatnia kell őt azon [illetékes nemzeti hatóságok](#) – ideértve az adatvédelmi hatóságokat is – elérhetőségeiről, ahol e jogait gyakorolhatja.

2.2.6. A lefoglalandó vagy büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználandó tárgyak közé tartozik:

- (a) elloptott, jogellenesen használt vagy elveszett, 50 cm³-t meghaladó hengerűrtartalmú gépjárművek, hajók és repülőgépek;
- (b) elloptott, jogellenesen használt vagy elveszett, 750 kg-t meghaladó önsúlyú utánfutók, továbbá lakókocsik, ipari berendezések, külső motorok és konténerek;
- (c) elloptott, jogellenesen használt vagy elveszett lőfegyverek;
- (d) elloptott, jogellenesen használt vagy elveszett kitöltetlen hivatalos okmányok;
- (e) elloptott, jogellenesen felhasznált, elveszett vagy érvénytelenített kiállított személyazonosító iratok, úgymint útlevelek, személyazonosító igazolványok, vezetői engedélyek, tartózkodási engedélyek és úti okmányok;

- (f) ellopott, jogellenesen használt, elveszett vagy érvénytelenített járműforgalmi engedélyek és járműrendszámtáblák;
- (g) bankjegyek (feljegyzett sorszámú bankjegyek);
- (h) ellopott, jogellenesen használt, elveszett vagy érvénytelenített értékpapírok és fizetőeszközök, úgymint csekkek, hitelkártyák, kötvények és részvények.

A SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés esetén követendő eljárásról a SIRENE-kézikönyv nyújt további információkat a határőrök számára.

* *Jogalap:*

– [Schengeni Egyezmény \(93–118. cikk\)](#).

3. *A személyek egyes kategóriáinak ellenőrzésére vonatkozó különleges szabályok*

3.1. **A szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek**

3.1.1. A szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek az alábbi okmányok felmutatásával általában átléphetik valamely tagállam határát:

- az EU/EGT-országok és Svájc állampolgárai esetében: személyazonosító igazolvány vagy útlevél,
- az EU/EGT-országok és Svájc állampolgárainak olyan családtagjai esetében, akik valamely harmadik ország állampolgárai: útlevél. Amennyiben e személyek [vízumkötelezettség](#) alá eső harmadik országbeli állampolgárok, úgy beutazóvízum is megkövetelhető tőlük, kivéve ha valamely tagállam (vagy EGT-ország, illetve Svájc) által kiadott érvényes [tartózkodási engedéllyel vagy kártyával](#) rendelkeznek.

Megjegyzés: az egyrészt az Európai Közösség és tagállamai, másrészt a **Svájci Államszövetség** között a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás alapján a fenti szabály a szolgáltatást nyújtó személyek olyan munkavállalóira is vonatkozik – állampolgárságuktól függetlenül –, akik Svájc vagy valamely tagállam munkaerőpiacán jelen vannak, és szolgáltatás nyújtása céljából Svájc vagy valamely tagállam területére kiküldték őket (a megállapodás I. mellékletének 17. cikke).

3.1.2. Ha azonban a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személy nem rendelkezik a szükséges úti okmányokkal, vagy ha szükséges, az előírt vízumokkal, az érintett

tagállamnak a visszairányítást megelőzően minden ésszerű lehetőséget biztosítania kell számára ahhoz, hogy a szükséges okmányokat ésszerű határidőn belüli beszerezze vagy megküldesse, illetve hogy más eszközökkel igazolja, hogy rendelkezik a szabad mozgás közösségi jogával.

3.1.3. Következésképpen a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek ellenőrzésének főszabály szerint személyazonosságuk és állampolgárságuk/családi kapcsolataik vizsgálatára kell korlátozódnia (úgynevezett „**minimum-ellenőrzés**”, lásd fentebb az 1.4. pontot). E személyeknek tehát nem lehet kérdéseket feltenni az utazás célja, útitervek, a munkaviszony igazolása, fizetési kimutatások, bankszámlakivonatok, szállás, anyagi fedezet vagy egyéb személyes adatok vonatkozásában.

3.1.4. A határőrök azonban e személyekre vonatkozóan szűrőpróbaszerűen lekérdezhetnek adatokat nemzeti és európai adatbázisokból annak megállapítása érdekében, hogy e személyek nem jelentenek-e valós, közvetlen és kellően komoly veszélyt a tagállamok belső biztonságára, közrendjére vagy nemzetközi kapcsolataira, illetve veszélyt a közegészségügyre.

A SIS-ben vagy egyéb adatbázisban elért találat azonban önmagában nem elegendő ok arra, hogy a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személytől megtagadják a beléptetést (lásd az I. szakasz 6.3. pontját a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek **beléptetésének megtagadására** vonatkozó szabályokról).

Korábbi büntetőítéletek önmagukban nem indokolják a beléptetés megtagadását.

** Jogalap – Ítélezési gyakorlat:*

– [38/2004/EK irányelv \(4., 5. és 27. cikk\)](#),

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(7. cikk\)](#),

– [megállapodás egyrészt az Európai Közösség és tagállamai, másrészt a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról, 1999. június 21.](#),

– [az Európai Bíróságnak a C-459/99. sz. MRAX kontra Belgium ügyben 2002. július 25-én hozott ítélete](#),

– [az Európai Bíróságnak a C-215/03. sz. Salah Oulane kontra Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie ügyben 2005. február 17-én hozott ítélete](#),

– [az Európai Bíróságnak a C-503/03. sz. Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2006. január 31-én hozott ítélete.](#)

3.2. Államfők

Az államföket és küldöttségük tagjait – akik érkezését és indulását a határőrségnek diplomáciai úton hivatalosan jelezték – nem kell határforgalom-ellenőrzésnek alávetni.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\).](#)

3.3. Pilóták

3.3.1. A pilóták és a légi személyzet a nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-i egyezmény (ICAO-egyezmény) 9. mellékletében előírtak szerint légi jármű-vezetői engedélyük, illetve szakszolgálati engedélyük alapján hivatásuk gyakorlása során átléphetik a határt, amikor:

- (a) beszállnak és kiszállnak valamely schengeni állam területén található közbeeső repülőtéren vagy érkezési repülőtéren;
- (b) belépnek annak a valamely schengeni állam területén elhelyezkedő városnak a területére, ahol a közbeeső repülőtér vagy érkezési repülőtér található;
- (c) bármilyen közlekedési eszközzel valamely schengeni állam területén található repülőtérre utaznak, hogy az arról a repülőtérről induló repülőgépre felszálljanak.

Minden más esetben teljesülniük kell a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó általános beutazási feltételeknek.

3.3.2. Ahol csak lehetséges, a repülőtereken végzett ellenőrzések során a légi személyzet ellenőrzésének elsőbbséget kell biztosítani, vagyis az utasok ellenőrzése előtt, vagy egy e célra elkülönített helyen kell őket ellenőrizni. A határellenőrzésért felelős személyek által ismert személyzetet a hivatásuk ellátása során csak szűrőpróbaszerű ellenőrzésnek kell alávetni.

* *Jogalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#),
- [ICAO-egyezmény](#).

3.4. Tengerészek

3.4.1. A 2003. június 19-i (185. sz.) Genfi Egyezményvel, az 1965. április 9-i Londoni Egyezményvel (FAL-egyezmény) és a vonatkozó nemzeti rendelkezésekkel összhangban kiadott tengerészigazolvánnyal rendelkező tengerészek a hajójuk által érintett kikötő területén vagy a környező településeken való tartózkodás céljából partra szállhatnak, amennyiben ezen okmányt az érintett schengeni állam elismeri. Ez esetben nem kell a határátkelőhelyen jelentkezniük, feltéve hogy szerepelnek hajójuk személyzeti jegyzékén, amelyet megelőzőleg az illetékes hatóságok által elvégzendő ellenőrzésre benyújtottak.

Ha azonban a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolható, a harmadik országbeli állampolgárokon általában elvégzendő alapos ellenőrzésnek kell alávetni őket.

3.4.2. Azoknak a tengerészeknek, akik a kikötő közelében lévő településeken kívül szeretnének tartózkodni, teljesíteniük kell a schengeni államok területére való beutazás általános feltételeit.

Hajós útlevéllal vagy tengerész igazolvánnyal rendelkezők számára az alábbi esetekben azonban még akkor is engedélyezhető a beutazás valamely schengeni állam területére, ha nem rendelkeznek érvényes vízummal és/vagy nem tudják igazolni megfelelő anyagi fedezet meglétét:

- olyan hajóra történő felszálláskor, amely hajó már valamely schengeni állam kikötőjében horgonyoz, vagy rövid időn belül be fog futni,
- harmadik országba történő átutazás vagy a származási országba történő visszatérés esetén,
- sürgős esetekben vagy szükséghelyzetben (betegség, elbocsátás, szerződés lejárt stb.).

Ilyen esetekben azon hajós útlevéllal vagy tengerész igazolvánnyal rendelkezők számára, akik állampolgárságuk miatt esnek vízumkötelezettség alá, és valamely schengeni államba

történő beutazáskor nem rendelkeznek vízummal, a határon vízumot lehet kiadni (lásd lentebb az I. szakasz 7. pontját).

* *Jogalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#),
- [185. sz. Genfi Egyezmény](#),
- [FAL-egyezmény](#).

3.5. Diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai

3.5.1. Kiváltságaikra és mentességeikre tekintettel a schengeni államok által elismert harmadik államok és kormányuk által kiadott diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevél birtokosai, akik feladataik ellátásával kapcsolatban utaznak, a határforgalom-ellenőrzés során elsőbbségben részesíthetők a többi utassal szemben, bár – adott esetben – továbbra is vízumkötelezettség hatálya alá tartoznak. Ezen okmányok birtokosainak nem kell bizonyítaniuk, hogy rendelkeznek megfelelő anyagi fedezettel.

3.5.2. Ha a külső határon megjelenő személy kiváltságokra és mentességekre hivatkozik, a határőr kérheti, hogy státusát megfelelő okmányok, különösen az akkreditáló állam által kiállított igazolások, diplomata-útlevél vagy egyéb okmány bemutatásával igazolja. Amennyiben kétségei vannak, a határőr sürgős esetben közvetlenül a külügyminisztériumtól kérhet felvilágosítást.

A határőr továbbá nem tagadhatja meg a diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevelek birtokosainak a schengeni államok területére történő beléptetését anélkül, hogy előbb konzultálna a megfelelő nemzeti hatóságokkal. Ez érvényes arra az esetre is, ha a személyre vonatkozóan figyelmeztető jelzést vittek be a SIS-be.

3.5.3. A diplomáciai vagy konzuli képviseltekhez akkreditált személyek és családtagjaik valamely [schengeni állam külügyminisztériuma által kiadott igazolvány](#) és a határátlépésre jogosító okmány bemutatásával léphetnek be a schengeni államok területére.

A beutazási feltételek teljesülését nem kell ellenőrizni, amennyiben a diplomata azon schengeni állam területére lép be, ahová akkreditálták, és ahol hosszú idejű tartózkodásra jogosult.

- 3.5.4. A schengeni államok területén kívülre akkreditált diplomatáknak, amennyiben magáncélból utaznak, teljesíteniük kell az általános beutazási feltételeket.
- 3.5.5. Amennyiben fennáll annak veszélye vagy alapos gyanúja, hogy a diplomata jogsértést vagy bűncselekményt követ el, haladéktalanul tájékoztatni kell az érintett ország külügyminisztériumát.
- 3.5.6. A diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961. április 18-i bécsi egyezményrel összhangban a diplomatákat sérthetlenség és egyéb mentesség csak abban az országban illeti meg, ahová akkreditálták őket, valamint azon országokban, amelyekben átutaznak annak érdekében, hogy a képviselőt ellássák, illetve hogy a képviselőre, illetve saját országukba visszatérjenek. Ez nem érvényes arra az esetre, ha magáncélból utaznak.
- 3.5.7. Nemzetközi szervezetek azon tagjai, akik az alább felsorolt nemzetközi szervezetek által kiadott okmányokkal rendelkeznek, és feladataik ellátásával kapcsolatban utaznak, a határforgalom-ellenőrzés során lehetőség szerint kedvező elbánásban részesülhetnek.

Ezen okmányok elsősorban a következők:

- az Egyesült Nemzetek laissez-passer igazolványa, amelyet az Egyesült Nemzetek és szakosított intézményeinek személyzete számára adnak ki az Egyesült Nemzetek szakosított intézményeinek kiváltságairól és mentességeiről szóló, New Yorkban 1947. november 21-én aláírt egyezmény alapján,
- az Európai Közösség (EK) által kiadott laissez-passer igazolvány,
- az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) által kiadott laissez-passer igazolvány,
- az Európa Tanács főtitkársága által kiadott laissez-passer igazolvány,
- az Észak-atlanti Szerződés tagállamai közötti, fegyveres erőik jogállásáról szóló megállapodás III. cikkének (2) bekezdése szerint kiadott okmányok (katonai személyi igazolvány és utazási parancs, kiküldetési rendelvény, illetve egyéni vagy csoportos menetparancs), valamint a Partnerség a Békéért keretében kiadott okmányok.

Ezen okmányok birtokosainak főszabály szerint nem kell bizonyítaniuk, hogy rendelkeznek megfelelő anyagi fedezettel.

** Jögalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#),
- [a diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961. április 18-i bécsi egyezmény](#).

3.6. Kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok

3.6.1. Valamely szomszédos harmadik ország azon határ menti lakosai, akik rendelkeznek az adott tagállam és az érintett harmadik ország közötti [kétoldalú megállapodáson](#) alapuló kishatárforgalmi rendszer keretében kiadott kishatárforgalmi engedéllyel, a határátlépés során különleges bánásmódban részesülnek, vagyis:

- nem kell vízummal rendelkezniük, amennyiben rendelkeznek kishatárforgalmi engedéllyel. Amennyiben az érintett harmadik országgal kötött kétoldalú megállapodás előírja, a kishatárforgalmi engedélyen kívül útlevelemmel is rendelkezniük kell;
- az adott személy határ menti lakos státusát bizonyító kishatárforgalmi engedély érvényességének és valódiságának megvizsgálása után nem kell egyéb ellenőrzést lefolytatni az utazás céljával vagy az anyagi fedezet meglétével kapcsolatban;
- sem a kishatárforgalmi engedélyt, sem az útlevelet – amennyiben ez is szükséges – nem kell lebélyegezni be- és kiutazáskor.

3.6.2. A tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú megállapodások a II. szakasz 3. pontjával összhangban e személyek határátlépésével kapcsolatban további könnyítésekről rendelkezhetnek.

** Jögalap:*

- [.../2006/EK rendelet a kishatárforgalomról](#),
- [a schengeni államok által kötött kétoldalú megállapodások a kishatárforgalomról](#).

3.7. Kiskorúak

3.7.1. A határőrök különleges figyelmet fordítanak az – akár felnőtt kíséretében, akár anélkül utazó – kiskorúakra.

3.7.2. Abban az esetben, ha a kiskorút felnőtt kíséri, a határőrnek ellenőriznie kell, hogy a kiskorút kísérő személyek rendelkeznek-e szülői felügyeleti joggal, különösen ha a kiskorút csak egy felnőtt kíséri, és alapos a gyanúja annak, hogy a kiskorút jogellenesen

vitték el a szülői felügyeleti jogot jogszerűen gyakorló személy felügyelete alól. Ez esetben a határőrnek minden szükséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy mindenképpen magakadályozza a kiskorú jogellenes elvitelét.

- 3.7.3. A kíséret nélkül utazó kiskorúak esetében – az úti okmányok és az igazoló okmányok alapos ellenőrzésével – a határőröknek azt kell biztosítaniuk, hogy a kiskorúak a szülői felügyeletet gyakorló személy(ek) akarata ellenére ne hagyassák el a tagállamok területét.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#).

3.8. Olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik tagállamban vagy vízumkötelezettség alá nem eső harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel³

- 3.8.1. Azon diákoknak, akik vízumkötelezettség alá eső harmadik ország állampolgárai, de akik egy másik tagállamban jogszerűen lakóhellyel rendelkeznek és iskolai kirándulás keretében utaznak, nem kell vízummal rendelkezniük az átutazáshoz vagy egy másik tagállam területén való rövid idejű tartózkodáshoz, feltéve hogy az alábbi feltételek teljesülnek:

- (a) a diákokat az érintett iskola olyan tanára kíséri, aki rendelkezik érvényes úti okmánnyal és – amennyiben szükséges – vízummal;
- (b) a tanár be tudja mutatni az érintett iskola által kiadott [nyomtatványt](#), amely alapján a kiránduláson részt vevő valamennyi diák azonosítható, és amelyből a tervezett tartózkodás, illetve átutazás célja és körülményei egyértelműen kitűnnek;
- (c) a diákok a határátlépéshez érvényes okmánnyal rendelkeznek.

Ez utóbbi követelménytől – érvényes úti okmány megléte – azonban el kell tekinteni, amennyiben:

- a fent említett nyomtatvány újabb keletű fényképet tartalmaz azokról a diákokról, akik nem tudják magukat fényképes személyazonosító igazolvánnyal igazolni;

³ E pont Norvégiára, Izlandra és Svájcra nem alkalmazandó.

- a diákok lakóhelye szerinti tagállam illetékes hatósága megerősíti, hogy a diákok e tagállam területén lakóhellyel rendelkeznek, valamint joguk van oda visszatérni, és biztosítja a nyomtatvány ennek megfelelő hitelesítését (vagyis az illetékes nemzeti hatóság lebélyegzi);
- a diákok lakóhelye szerinti tagállam értesíti a többi tagállamot arról a kéréséről, hogy saját jegyzékeit érvényes úti okmányként ismerjék el.

3.8.2. A fenti rendelkezések nem mentesítik sem a diákokat, sem pedig az őket kísérő tanár(oka)t az alól, hogy az általános szabályoknak megfelelően határforgalom-ellenőrzésnek vessék alá őket (az I. szakasz 1. pontja).

Az I. szakasz 6. pontjával összhangban indokolt esetben megtagadható e személyek be- vagy átutazása.

3.8.3. A vízummentesség kiterjeszthető iskolai kiránduláson részt vevő olyan diákokra is, akik vízumkötelezettség alá eső harmadik ország állampolgárai, de e kötelezettség alól mentesülő harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel (például olyan bosnyák állampolgárságú diákok, akik Horvátországban jogszerűen lakóhellyel rendelkeznek).

Ilyenkor ugyanazon követelményeknek kell teljesülniük, mint a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező diákok esetében.

* *Jogalap:*

– [a Tanács 1994. november 30-i 94/795/IB határozata](#),

– [539/2001/EK rendelet \(4. cikk\)](#).

3.9. **Határ menti ingázók**

Azokat a határ menti ingázókat és a rendszeres határ menti utazók egyéb kategóriáit, akiket az azonos határátkelőhelyen történő gyakori határátlépés miatt a határőrök jól ismernek, és akikre vonatkozóan – kezdeti ellenőrzés alapján – a SIS-ben vagy valamely nemzeti adatállományban nem adtak ki figyelmeztető jelzést, csak szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni annak vizsgálatára, hogy rendelkeznek-e érvényes, a határátlépésre jogosító okmánnyal és teljesítik-e a szükséges beutazási feltételeket. A szűrőpróbaszerű ellenőrzést az általában a harmadik országbeli állampolgárok, illetve a szabad mozgás közösségi

jogával rendelkező személyek esetében alkalmazandó eljárásokkal összhangban kell elvégezni.

Ezeket a személyeket időről időre váratlanul, rendszertelen időközökben alapos ellenőrzésnek kell alávetni.

** Jogonalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\).](#)

3.10. ADS-turisták

Az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező turistacsoportok vízumairól és az ezzel összefüggő kérdésekről (jóváhagyott célország – Approved Destination Status) szóló egyetértési megállapodás különleges szabályokat tartalmaz a kínai állampolgárok azon turistacsoportjaira, akik Kínából a Közösség területére utaznak.

- 3.11. Az ilyen, legalább öt személyből álló kínai utazási csoportokban résztvevőknek („ADS-turisták”) csoportként kell belépniük a Közösség területére, és így is kell azt elhagyniuk. E turistáknak továbbá a Közösség területén belül az előre megállapított utazási program szerint csoportként kell utazniuk.
- 3.12. Az ADS-turistákat főszabály szerint csoportvezetőnek kell kísérmie, akinek biztosítania kell, hogy a Közösség területére csoportként lépjenek be, és így is hagyják el azt.
- 3.13. Az ADS-turistacsoportokat a rendes ellenőrzési eljárásoknak ([az I. szakasz 1. pontja](#)) kell alávetni. Az ellenőrzés kiterjedhet az ADS-státusz vizsgálatára is, amelyet minden esetben fel kell tüntetni a vízumbélyegen. Az „ADS” megjegyzéssel ellátott vízumok mindig egyéni vízumok. A csoportvezetőt is alá kell vetni a rendes ellenőrzési eljárásnak, amely során meg kell vizsgálni csoportvezetői státusát is.

A határőr kérheti az ADS-státust és a csoportvezetői státust igazoló okmányok bemutatását is.

** Jogonalap:*

– [a Tanács 2004. március 8-i határozata az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező](#)

4. *Az úti okmányok lebélyegzése*

4.1. Főszabály szerint a harmadik országbeli állampolgárok úti okmányait mind belépéskor, mind pedig kilépéskor rendszeresen le kell bélyegezni. A bélyegzőlenyomat nem bizonyítja, hogy alapos ellenőrzést végeztek; a bélyegzőlenyomat alapján csak a határátlépés ideje és helye állapítható meg bizonyossággal. A bélyegzés arra is szolgál, hogy a schengeni területre történő beutazáskor és az onnan való kiutazáskor végzett ellenőrzések során meg lehessen állapítani, hogy betartották-e a harmadik országbeli állampolgárok esetében a tagállamok területén engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát, vagyis bármely hathónapos időszakban a három hónapot.

A határőröknek ezért a harmadik országbeli állampolgárokat határátlépésre jogosító okmányokat – rendkívüli és előre nem látott körülmények esetén is, ideértve a határforgalom-ellenőrzés könnyítését is – mindig le kell bélyegezniük.

Azon személy úti okmányát is el kell látni bélyegzőlenyomattal, akinek a határon adtak ki vízumot (az I. szakasz 7. pontja).

4.2. **Belépéskor vagy kilépéskor nem kell bélyegzőlenyomattal** ellátni a következő okmányokat:

- a) Az EU, Norvégia, Izland, Liechtenstein és Svájc állampolgárainak úti okmányai;
- b) államfők, valamint magas rangú személyek úti okmányai, akik érkezését hivatalosan, diplomáciai úton előre bejelentették;
- c) légijármű-vezetői szakszolgálati engedélyek és légiutas-kísérői szakszolgálati engedélyek;
- d) a valamely tagállamban a hajójukkal felkeresett kikötő területén tartózkodó tengerészek úti okmányai, kizárólag amíg hajójuk a kikötőben tartózkodik;
- e) a körutazást végző hajó azon személyzetének és utasainak úti okmányai, akikre a IV. szakasz 2. pontja szerint nem vonatkozik a határforgalom-ellenőrzés;

- f) Andorra, Monaco és San Marino állampolgárainak határátlépésre jogosító okmányai;
- g) kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok okmányai (a II. szakasz 3. pontja).

4.3. Szintén le kell bélyegezni az **EU/EGT-országok és Svájc állampolgárai azon családtagjainak** úti okmányait, akik harmadik országbeli állampolgárok, kivéve ha „EU-polgár családtagja”, illetve „EGT-ország vagy Svájc állampolgárának családtagja” megjegyzéssel ellátott tartózkodási engedélyt vagy kártyát mutatnak be.

*** Példák:**

1) Holland állampolgár ukrán felesége, aki rendelkezik holland tartózkodási engedéllyel/kártyával (amely feltünteti, hogy EU-polgár családtagja), továbbá a szabad mozgás jogát gyakorolva férje kíséretében utazik, vagy férjéhez később csatlakozik. E nő úti okmányát **nem kell** lebélyegezni;

2) Brit állampolgár horvát férje, aki rendelkezik brit tartózkodási engedéllyel/kártyával (amely feltünteti, hogy EU-polgár családtagja), és felesége kíséretében utazik. E férfi úti okmányát **nem kell** lebélyegezni;

3) Francia állampolgár indiai felesége, aki rendelkezik schengeni vízummal, azonban (még) nem rendelkezik francia tartózkodási engedéllyel/kártyával, és férjéhez csatlakozik. Ez esetben e nő úti okmányát **le kell** bélyegezni.

4.4. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár kéri, és a be- vagy kiléptetőbélyegző alkalmazása az érintettnek súlyos hátrányt okozna, a bélyegzőlenyomatot kivételesen külön lapra lehet elhelyezni. Ezt a lapot a harmadik országbeli állampolgárnak meg kell kapnia.

4.5. Előfordulhat az is, hogy a harmadik országbeli állampolgárt határátlépésre jogosító okmányba nem lehet több bélyegzőlenyomatot elhelyezni, mivel már nem tartalmaz több üres lapot. Ez esetben a harmadik országbeli állampolgár számára javasolni kell új útlevél kérelmezését, hogy útlevelébe a jövőben is el lehessen helyezni a bélyegzőlenyomatokat.

Kivételesen azonban – és különösen rendszeres határ menti ingázók esetében – további bélyegzőlenyomatok külön lapra is elhelyezhetők. Ezt a lapot a harmadik országbeli állampolgárnak meg kell kapnia.

Az a körülmény, hogy **az útlevél nem tartalmaz üres lapokat, önmagában semmi esetre sem megfelelő indok az adott személy beléptetésének megtagadására** (lásd az I. szakasz 6. pontját a megtagadás okairól).

*** Ajánlott gyakorlat:**

A 4.4. és a 4.5. pontban említett lapnak tartalmaznia kell legalább az alábbi adatokat:

- a határátkelőhely neve és helye,
- a kiállítás időpontja,
- az úti okmány birtokosának neve,
- az úti okmány száma,
- a határátkelőhely bélyegzője és hivatalos pecsétje,
- a határőr neve és aláírása.

- 4.6. A vízumkötelezettség alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok be- és kiléptetése esetén a bélyegzőlenyomatot lehetőség szerint úgy kell elhelyezni, hogy az anélkül fedje a vízum szélét, hogy a vízumon található jelzések vagy a vízumbélyeg biztonsági jelzései olvashatóságát befolyásolná. Ha több bélyegzőlenyomat elhelyezése szükséges (például többszöri beutazásra jogosító vízum esetében), úgy azokat a vízummal szemben lévő oldalon kell elhelyezni. Ha ez az oldal nem vehető igénybe, a bélyegzőlenyomatot közvetlenül a következő oldalon kell elhelyezni. A géppel olvasható sávot nem szabad lebélyegezni, továbbá nem lehet bélyegzőlenyomatokat elhelyezni a személyes adatokat vagy eredeti hivatalos megjegyzéseket tartalmazó oldalakra.

*** Ajánlott gyakorlatok:**

- a bélyegzőlenyomatokat lehetőség szerint időrendben kell elhelyezni, hogy könnyebb legyen megtalálni azt az időpontot, amikor az adott személy a határt utoljára átlépte;
- a kiléptetőbélyegző-lenyomatot a beléptetőbélyegző-lenyomathoz közel kell elhelyezni;
- a bélyegzőlenyomatot a könnyebb olvashatóság érdekében vízszintesen kell elhelyezni;

– már meglévő bélyegzőlenyomatokra – ideértve a más országok által elhelyezetteket is – nem szabad bélyegzőlenyomatot elhelyezni.

- 4.7. A be- és kiutazás bizonyítása céljából különböző formájú (négyzetes a beutazás, négyzetes lekerekített sarokkal a kiutazás esetén) bélyegzőlenyomatokat alkalmaznak. Ezek a bélyegzőlenyomatok tartalmazzák az adott ország betűjelzését, a határátkelőhely nevét, az időpontot, az ellenőrzési számot, valamint a be- és kiutazás típusát (szárazföldi, légi vagy tengeri) jelölő piktogramot.

A be- és kiléptetőbélyegző-lenyomatokkal kapcsolatos kérdésekre választ adnak az egyes schengeni államok által e célra felállított [kapcsolattartó helyek](#), amelyek dokumentációkat is rendelkezésre bocsátanak a hamis, hamisított, elveszett vagy nem megfelelően elhelyezett bélyegzőkkel kapcsolatban.

- 4.8. Mindegyik határátkelőhelynek nyilvántartást kell vezetnie az ellenőrzéseket végző határőröknek átadott, valamint általuk visszaszolgáltató be- és kiléptetőbélyegzőkről. Ez vonatkozik az egyes bélyegzők hivatkozási számára is, amelyre összehasonlítás céljából később szükség lehet.

Amikor a bélyegzőket nem használják, el kell zárni őket, és csak a felhatalmazott határőrök férhetnek hozzájuk.

- 4.9. A bélyegzők biztonsági kódját egy hónapot meg nem haladó rendszeres időközönként meg kell változtatni.
- 4.10. Amennyiben kiutazáskor kiderül, hogy a harmadik országbeli állampolgár úti okmánya nem tartalmaz beléptetőbélyegző-lenyomatot, a határőr vélelmezheti, hogy az úti okmány birtokosa jogellenesen lépett a schengeni államok területére és/vagy túllépte a tartózkodás maximális időtartamát. Ez esetben a nemzeti jog alapján büntetés szabható ki.
- 4.11. Ha azonban a harmadik országbeli állampolgár bármilyen módon – például menetjegy vagy a tagállamok területén kívüli tartózkodásának bizonyítására alkalmas eszköz útján – hitelt érdemlő bizonyítékkal szolgál, nem kell büntetést kiszabni, és a határőr köteles e személynek [formanyomtatványon külön igazolást](#) adni, vagy – amennyiben a [nemzeti jogszabályok](#) előírják – közvetlenül be kell jegyeznie az úti okmányba, hogy az adott személy mikor és hol lépte át a külső határt.

* *Jogalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(10. cikk és IV. melléklet\)](#),
- [2004/38/EK irányelv \(5. cikk\)](#),
- [Schengeni Egyezmény \(21. cikk\)](#).

5. *Az ellenőrzések könnyítése*

- 5.1. A külső határokon végzett határforgalom-ellenőrzés rendkívüli és előre nem látott körülmények esetén könnyíthető. Ilyen rendkívüli és előre nem látott körülményeknek kell tekinteni az olyan előre nem látható eseményeket, amelyek a forgalom olyan mértékű megnövekedéséhez vezetnek, hogy annak következtében a határátkelőhelyen a várakozási idő túl hosszúvá válik, és már valamennyi személyzeti, létesítménybeli és szervezeti erőforrást kimerítettek. Erről lehet szó például, ha árvíz vagy egyéb súlyos természeti csapás akadályozza a határátlépést más határátkelőhelyeken, így több határátkelőhely forgalmát egyetlen határátkelőhely felé irányítják.
- 5.2. Amennyiben a határforgalom-ellenőrzés könnyítésére kerül sor, a belépő forgalom ellenőrzésének alapvetően elsőbbséget kell adni a kilépő forgalom ellenőrzésével szemben. Az ellenőrzések könnyítésére irányuló döntést a határátkelőhely szolgálatban lévő határőrvezetőjének kell meghoznia. Az ellenőrzések könnyítését csak ideiglenes jelleggel lehet elrendelni, az elrendelést megalapozó körülményekhez kell igazítani, és fokozatosan kell bevezetni.
- 5.3. A határőrnek a harmadik országbeli állampolgárok úti okmányait a határforgalom-ellenőrzés könnyítése esetén is mind belépéskor, mind kilépéskor – az I. szakasz 4. pontjának megfelelően – le kell bélyegeznie, és legalább a minimum-ellenőrzést el kell végeznie.

* *Jogalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(8. cikk\)](#).

6. *A beléptetés megtagadása*

- 6.1. Meg kell tagadni harmadik országbeli állampolgárok beléptetését az alábbi esetekben:

- a) nem rendelkeznek érvényes úti okmánnyal;
- b) hamis vagy hamisított úti okmánnyal rendelkeznek;
- c) nem rendelkeznek érvényes vízummal, amennyiben ez szükséges, vagy valamely schengeni állam által kiadott tartózkodási engedéllyel;
- d) hamis vagy hamisított vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkeznek;
- e) nem rendelkeznek a tartózkodás célját és körülményeit igazoló megfelelő iratokkal;
- f) egy hathónapos időszakban már három hónapot tartózkodtak a schengeni államok területén;
- g) nem rendelkeznek elegendő anyagi fedezettel a tartózkodás időtartama és megvalósulási formája tekintetében, illetve a származási vagy tranzitországba való visszatéréshez;
- h) a SIS-ben vagy a nemzeti adatbázisokban beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt állnak;
- i) veszélyt jelentenek egy vagy több schengeni állam közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira.

*** Példák:**

1) Nigériai kerékpáros csoport Ukrajnába utazik, és állításuk szerint egy ott szervezett kerékpárversenyen kívánnak részt venni. Varsó (PL) repülőterére érkeznek, és azt állítják, hogy busszal utaznak tovább Ukrajnába. Az ellenőrzési ponton való ellenőrzés során kiderül, hogy noha rendelkeznek a Lengyelországon való átutazáshoz szükséges érvényes vízummal, nem rendelkeznek érvényes vízummal az Ukrajnába való belépéshez. Elkülönített helyen sor kerül a részletesebb kikérdezésükre, amely során bemutatnak egy, a versenyen való részvételüket megerősítő dokumentumot, és azt állítják, hogy az ukrán határon nem jelent majd problémát a vízum megszerzése. A kerékpárosok azonban nem rendelkeznek a versenyhez szükséges kerékpárokkal, és nem is tudnak meggyőző magyarázatot adni arra vonatkozóan, hol és hogyan szerzik be azokat Ukrajnában. Az ukrán határőrökkel folytatott konzultációt követően és figyelemmel negatív véleményükre,

amely szerint ilyen esetben a határon vízum kiadása nem lehetséges, a beléptetést megtagadó döntést kell hozni.

2) Moldvai állampolgár érkezik autóval a magyar/ukrán határra, és állítása szerint Németországba kíván utazni turistaként. Az ellenőrzési ponton való ellenőrzés során kiderül, hogy az utas nem tud olyan dokumentumokat (szobafoglalás, meghívólevél stb.) bemutatni, amelyek igazolnák, hol tartózkodik majd Németországban, és nem tudja bizonyítani azt sem, hogy a tartózkodáshoz és a visszatéréshez elegendő anyagi fedezettel rendelkezik. Ilyen esetben a beléptetést megtagadó döntést kell hozni.

3) Tunéziai állampolgár érkezik Schiphol (NL) repülőterére. Utazásának célja, hogy Brüsszelben (BE) élő rokonait (testvéreit) meglátogassa. Rendelkezik érvényes schengeni vízummal, menettérti jeggyel és a Belgiumban lakó meghívóitól származó meghívólevéllel/kötelezettségvállalási nyilatkozattal. E levelet azonban az illetékes belga hatóságok nem hitelesítették (ahogyan ezt a belga jog megköveteli). Ilyen esetben a beléptetés engedélyezésére vagy megtagadására vonatkozó döntés meghozatala előtt további ellenőrzéseket kell lefolytatni, vagyis: meg kell vizsgálni az útlevelet, hogy az adott személy már korábban is kapott-e schengeni vízumot; össze kell hasonlítani a korábbi be- és kiléptetőbélyegző-lenyomatokat annak megállapítása érdekében, hogy az adott személy korábban nem lépte-e túl a schengeni területen való tartózkodás engedélyezett időtartamát; fel kell venni a kapcsolatot az illetékes belga hatóságokkal annak érdekében, hogy folytassák le a meghívó személyekkel kapcsolatos szükséges ellenőrzést. E vizsgálatok célja az adott személy jóhiszeműségének ellenőrzése; döntés csak e vizsgálatok eredménye alapján hozható.

4) Sanghajból repülőgép érkezik Helsinki-Vantaa (FI) repülőterére. A WHO szerint (SARS veszélye miatt) nemzetközi jelentőségű közegészségügyi veszélyhelyzet áll fenn, amely a Kínából érkező utasokkal szemben szigorú óvintézkedéseket követel. Valamennyi utasnak utasazonosító kártyát kell kitöltenie, amely tartalmazza többek között a repülőgépen elfoglalt ülés számát és elérhetőségeiket arra az esetre, ha később fel kellene venni velük a kapcsolatot. A terminálban valamennyi utasnak át kell haladnia az orvosi eszközökkel felszerelt, kifejezetten erre a célra szolgáló folyosón. Néhány kínai és uniós állampolgáron SARS-tünetek figyelhetők meg, és e személyek még fertőzőek. Az orvosokkal folytatott konzultációt követően a kínai állampolgárok beléptetését megtagadják, az uniós polgárokat pedig haladéktalanul kórházba szállítják a betegség

elterjedésének komoly veszélye miatt. A repülőgépen lévő többi utassal az utasazonosító kártyán lévő adatok segítségével felveszik a kapcsolatot, és kéri őket, hogy haladéktalanul forduljanak orvoshoz. Mindez nem zárja ki alternatív intézkedések, mint például karantén elrendelésének lehetőségét, amennyiben ez közegészségügyi okok miatt megfelelő és indokolt.

5) Labdarúgó szurkolócsapat érkezik Ukrajnából a lengyel-ukrán határra. Busszal utaznak. A határforgalom-ellenőrzés során kiderül, hogy olyan veszélyes eszközökkel – mint például baseballütők, nunchakuk, kések és egyéb tárgyak – rendelkeznek, amelyekkel más emberek megsebesíthetők. Ez esetben a beléptetést a közrendre hivatkozva meg kell tagadni, kivéve ha az utasok beleegyeznek abba, hogy a veszélyes eszközöket a lengyel határ átlépése előtt átadják.

6) Fiatalokból álló marokkói turistacsoport érkezik Tangerből komppal Alicante (ES) kikötőjébe. Az útiterv szerint a csoport két spanyolországi várost (Barcelona és Madrid) és több francia várost is megtekint. Marokkóba repülővel indulnak vissza a párizsi Charles de Gaulle repülőtérre; rendelkeznek a visszaútra érvényes jegyekkel. A határforgalom-ellenőrzés során kiderül, hogy egyiküknek nincs érvényes schengeni vízum, és azt állítja, hogy időhiány miatt nem tudta a vízumot beszerezni. Az utazás célja egyértelmű, és az utasok elegendő anyagi fedezettel rendelkeznek. A kérdéses személy azonban nem tudja bizonyítani, hogy nem tudott időben vízumot kérelmezni, sem pedig azt, hogy előre nem látható vagy kényszerítő okok miatt kell beutaznia. Amennyiben humanitárius okok és/vagy nemzetközi kötelezettségek nem állnak fenn, ilyen esetben a vízummal nem rendelkező személy beléptetését meg kell tagadni.

7) Autóval érkező orosz család kívánja átlépni az észt határt. Úgy tűnik azonban, hogy a járműnek komoly műszaki problémája van (úgy mint nem működnek a fékek), ami más személyekre veszélyt jelenthet. E körülmények között az érintett személyek ezzel az autóval nem léphetik át a határt mindaddig, amíg a hibát el nem hárították. Ha azonban a többi beutazási feltétel teljesül, lehetővé kell tenni számukra a felségterületre való beutazást gyalog vagy más eszközzel.

- 6.2. A tagállamok kivételesen dönthetnek úgy, hogy nem tagadják meg a harmadik országbeli állampolgár beléptetését, és lehetővé teszik a területükre való beutazást az alábbi esetekben:

- a) humanitárius okból, nemzeti érdekből vagy nemzetközi kötelezettségek következtében (például, ha az adott személy menedékjogot kérelmez vagy egyébként nemzetközi védelemre szorul);
- b) ha a vízummal nem rendelkező személy teljesíti a határon történő vízumkiadáshoz szükséges feltételeket (az I. szakasz 7. pontja);
- c) ha az adott személy valamely schengeni állam által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy visszautazásra jogosító vízummal rendelkezik, annak érdekében, hogy e személy átutazhasson és elérhesse az említett állam területét. Az átutazás azonban megtagadható, ha e személyre valamelyik nemzeti adatbázisban figyelmeztető jelzést adtak ki.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(1., 3. és 5. cikk\)](#).

- 6.3. A **szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek** beléptetése csak közrendi vagy közbiztonsági okokból tagadható meg, vagyis ha személyes magatartásuk valós, közvetlen és kellően komoly veszélyt jelent a társadalom valamely alapvető érdekére.
- 6.3.1. Következésképpen még a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés sem tekinthető önmagában elegendő oknak arra, hogy e személyek beléptetését automatikusan megtagadják; ilyen esetben a határőrnek mindig alaposan meg kell vizsgálnia és a fenti elvek fényében kell értékelnie a helyzetet.

Amennyiben valamely másik schengeni állam vitt be figyelmeztető jelzést, a határőrnek a SIRENE-irodák hálózatán keresztül vagy bármely más rendelkezésre álló eszközzel azonnal kapcsolatba kell lépnie azon schengeni állam illetékes hatóságaival, amelyik a figyelmeztető jelzést bevitte. Utóbbinak mindenképp meg kell vizsgálnia a figyelmeztető jelzés bevitelének okát/okait, valamint azt, hogy ezen okok még fennállnak-e. Ezen információkat haladéktalanul továbbítani kell a megkereső tagállam hatóságainak.

A közölt információk birtokában az illetékes hatóság a fent ismertetett kritériumok alapján értékeli a helyzetet. A határőr mindezek alapján engedélyezi vagy megtagadja a kérdéses személy beléptetését.

Amennyiben az információk megszerzése ésszerű határidőn belül nem lehetséges, a kérdéses személy beutazását engedélyezni kell. Ez esetben a határőrök és egyéb illetékes nemzeti hatóságok a személy beutazását követően elvégezhetik a szükséges ellenőrzéseket, majd adott esetben megtehetik a megfelelő intézkedéseket.

A fent említettek nem érintik a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés következtében meghozandó egyéb intézkedéseket, mint például az adott személy letartóztatása, védekezési intézkedések meghozatala stb.

** Jogalap/Ítélezési gyakorlat:*

– [2004/38/EK irányelv \(27–33. cikk\)](#),

– [az Európai Parlament és a Tanács 1998. szeptember 24-i 2119/98/EK határozata a Közösségben a fertőző betegségek járványügyi felügyeleti és ellenőrzési hálózatának létrehozásáról \(HL L 268., 1998.10.3., 1. o.\)](#),

– [az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 21-i 851/2004/EK rendelete az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról \(HL L 142., 2004.4.30., 1. o.\)](#),

– [az Európai Bíróságnak a C-157/79. sz. Regina kontra Stanislaus Pieck ügyben 1980. július 3-án hozott ítélete](#),

– [az Európai Bíróságnak a C-503/03. sz. Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2006. január 31-én hozott ítélete](#).

- 6.3.2. Amennyiben a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személy nem rendelkezik a szükséges úti okmányokkal, vagy ha szükséges, az előírt vízumokkal, az érintett tagállamnak a visszairányítást megelőzően minden ésszerű lehetőséget biztosítania kell számára ahhoz, hogy a szükséges okmányokat ésszerű határidőn belüli beszerezze vagy megküldesse, illetve hogy más eszközökkel igazolja, hogy rendelkezik a szabad mozgás közösségi jogával.

Amennyiben egy olyan harmadik országbeli állampolgár, aki valamely EU/EGT-ország vagy Svájc állampolgárának családtagja, nem rendelkezik a szükséges vízummal, azonban bizonyítani tudja személyazonosságát és valamely EU/EGT-ország vagy Svájc

állampolgárhoz fűződő családi kapcsolatát, továbbá nincs bizonyíték arra, hogy veszélyt jelent a tagállamok közrendjére, közbiztonságára vagy közegészségügyére, a határon vízumot kell kiadni számára. Az ilyen vízumot díjmentesen kell kiadni (lásd továbbá az I. szakasz 7.10. pontját).

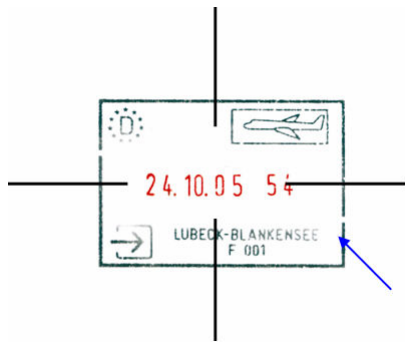
** Jogonalap/Ítélezési gyakorlat:*

- [2004/38/EK irányelv \(5. és 27–33. cikk\)](#),
- [az Európai Bíróságnak a C-459/99. sz. MRAX kontra Belgium ügyben 2002. július 25-én hozott ítélete](#),
- [az Európai Bíróságnak a C-215/03. sz. Salah Oulane kontra Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie ügyben 2005. február 17-én hozott ítélete](#).

6.4. Harmadik országbeli állampolgár beléptetésének megtagadásakor az ellenőrzést végző tisztviselő:

- a) a beléptetés megtagadásának okát/okait is feltüntetve kitölti a beléptetés megtagadásához használt [formanyomtatványt](#), és átadja az érintett harmadik országbeli állampolgárnak, aki a formanyomtatványt aláírja, és megkapja az aláírt formanyomtatvány másolatát. Abban az esetben, ha a harmadik országbeli állampolgár megtagadja az aláírást, a határőr az aláírás megtagadásának tényét a formanyomtatvány „megjegyzések” rovatában jelzi;
- b) az útlevelemben beléptetőbélyegző-lenyomatot helyez el, amelyet fekete okmánytintával, keresztirányú áthúzással érvénytelenít, majd vele szemközt a jobb oldalon szintén fekete okmánytintával beírja a beléptetés megtagadása okának/okainak megfelelő betűt/betűket, amelyek felsorolását a beléptetés megtagadásához használt formanyomtatvány tartalmazza (lásd alább).

Érvénytelenített bélyegzőlenyomat mintája:

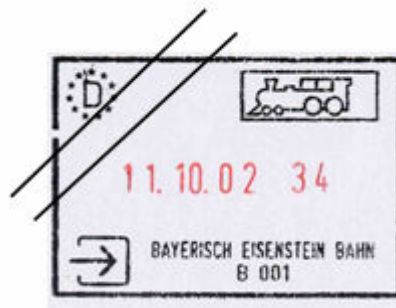


Az egységes formanyomtatvány szerinti, a beléptetés megtagadásának okát jelző betű

- 6.5. Ha az ellenőrzést végző tisztviselő megállapítja, hogy a schengeni vízum birtokosa a SIS-ben beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll, akkor a vízumot „ÉRVÉNYTELEN” feliratú bélyegzőlenyomat elhelyezésével kell érvényteleníteni.
- 6.6. Az egységes vízumot nem kell érvényteleníteni csak azért, mert a harmadik országbeli állampolgár nem tudott az utazás célját [igazoló okmány\(oka\)t](#) bemutatni. Ez esetben a határőrnek további információkat kell beszereznie annak megállapításához, hogy a személy a vízumot nem csalárd módon szerezte-e, és nem jelent-e veszélyt az illegális bevándorlás tekintetében. Szükség esetén fel kell venni a kapcsolatot a vízumot kiadó schengeni állam illetékes hatóságaival. A határőrnek a vízumot csak abban az esetben kell megsemmisítenie, ha kiderül, hogy csalárd módon szereztek. További részletekért lásd az [I. szakasz 8.1. pontját](#).

Bevált gyakorlat: a be- vagy kiléptetőbélyegző-lenyomat érvénytelenítése a beléptetés megtagadásától eltérő esetekben:

Előfordulhat, hogy már az útlevelelben elhelyezett bélyegzőlenyomatot kell érvényteleníteni (például, ha a határőr véletlenül rossz bélyegzőlenyomatot helyezett el). Ilyen esetekben az utas ezért nem felelős, és így a bélyegzőlenyomat nem érvényteleníthető ugyanolyan módon, mint egy olyan személy esetében, akinek a beléptetését megtagadták. Ajánlott tehát a bélyegzőlenyomatot a bal felső sarkán két párhuzamos vonallal érvényteleníteni, ahogyan az alábbi példa is mutatja:



- 6.7. Mindazon személyek, akiknek a beléptetését megtagadták, a nemzeti joggal összhangban jogorvoslattal élhetnek. Az érintett harmadik országbeli állampolgár részére írásban rendelkezésre kell bocsátani a jogorvoslati eljárások, valamint azon kapcsolattartó helyek listáját, ahol információval tudnak szolgálni a nevében eljárni jogosult képviselőkről.
- 6.8. Amennyiben a **szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személy** beléptetését tagadják meg, a határőr mindig köteles írásban is közölni a döntését az érintett személlyel. A határozatot úgy kell megfogalmazni, hogy az érintett személy annak tartalmát és következményeit megértse. A határozatnak pontosan és kimerítően tartalmaznia kell azon közrendi vagy közbiztonsági okokat is, amelyek alapján a döntést meghozták, kivéve ha ez állambiztonsági érdekebe ütközik. A határozatnak meg kell jelölnie azt a bíróságot vagy közigazgatási hatóságot, amelyhez az érintett személy a jogorvoslati kérelmet benyújthatja, továbbá tartalmaznia kell a jogorvoslati határidőt is.
- 6.9. A beléptetését megtagadó döntést haladéktalanul végre kell hajtani.
- 6.10. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgárt, akinek a beléptetését megtagadták, légi, tengeri vagy szárazföldi úton fuvarozó szállította a határra, a fuvarozó köteles a külföldit haladéktalanul visszavenni. Így a fuvarozó köteles visszaszállítani a harmadik országbeli állampolgárokat abba a harmadik államba, ahonnan szállította őket, vagy abba a harmadik államba, amely úti okmányait kiadta, vagy olyan harmadik államba, amelybe bebocsátásuk biztosított. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár, akinek a beléptetését megtagadták, nem szállítható vissza haladéktalanul, a fuvarozónak kell viselnie a szállással, ellátással és visszautazással kapcsolatos szükséges költségeket. Amennyiben a fuvarozó nem tudja visszaszállítani a harmadik országbeli állampolgárt, visszaszállítását más módon kell biztosítani (pl. felveszi a kapcsolatot más fuvarozóval).
- 6.11. A fuvarozóval szemben a 2001/51/EK irányelvvel és a nemzeti joggal összhangban kell szankciókat kiszabni.

- 6.12. A határőröknek a helyi körülmények figyelembevételével meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket annak megakadályozására, hogy a harmadik országbeli állampolgárok, akiknek a beléptetését megtagadták, illegálisan beutazzanak (például biztosítják, hogy e személyek a repülőtér tranzitterületén maradjanak, vagy megtiltják, hogy a tengeri kikötőben a partra menjenek).

* *Jogalap:*

- [2004/38/EK irányelv \(5. és 27–33. cikk\)](#),
- [Schengeni határellenőrzési kódex \(13. cikk és V. melléklet\)](#),
- [Schengeni Egyezmény \(26. cikk\)](#),
- [2001/51/EK irányelv](#).

7. *Határon történő vízumkiadás, átutazó tengerészek számára is*

7.1. A (valamennyi schengeni állam területén érvényes) egységes schengeni vízumok típusai⁴:

- „repülőtéri tranzitvízum” („**A**” típusú vízum): bizonyos harmadik országok állampolgárai által kérelmezhető vízum a schengeni államok repülőtereinek nemzetközi tranzitterületén való áthaladás céljából, ami kivételt jelent a nemzetközi polgári repülésről szóló chicagói egyezmény 9. mellékletében lefektetett szabad átutazás elve alól;
- „átutazóvízum” („**B**” típusú vízum): feljogosítja a valamely harmadik országból egy másik harmadik országba utazó birtokosát arra, hogy a schengeni államok területén egyszer, kétszer, illetve kivételes esetben többször is átutazzon. Az átutazás időtartama egyik esetben sem haladhatja meg az öt napot (például: Törökországból Albániába történő utazás Görögországon keresztül);
- „rövid idejű tartózkodásra jogosító vízum” („**C**” típusú vízum): birtokosát legfeljebb három hónap időtartamú tartózkodásra jogosítja fel a schengeni államok területén. A tartózkodás időtartama az első beutazástól számított fél éven belül nem haladhatja meg a három hónapot;

⁴ Ilyen vízumokat kizárólag azon államok adnak ki, amelyek a schengeni vívmányokat teljes körűen végrehajtják.

- „nemzeti vízum” („**D**” típusú vízum): valamely schengeni állam által hosszú idejű tartózkodás (tanulás, munka stb.) céljából a nemzeti jogszabályok szerinti eljárásokkal összhangban kiadott vízum. E vízum területi érvényessége a kiadó állam területére korlátozott (kivéve a lentebb említett „D + C” vízumokat). E vízum ugyanakkor feljogosítja birtokosát arra, hogy a többi schengeni állam területén átutazzon abból a célból, hogy a vízumot kiadó állam területét első alkalommal elérje és oda belépjen, feltéve hogy érvényes úti okmánnyal rendelkezik, és nem szerepel azon ország beléptetést megtagadó figyelmeztető jelzéseket tartalmazó nemzeti listáján, amelynek területén át kíván utazni;
- „rövid idejű tartózkodásra jogosító vízumként is érvényes nemzeti vízum” („**D + C**” típusú vízum): valamely schengeni állam által (hosszú idejű tartózkodásra) kiadott nemzeti vízum, amely ugyanakkor – eredeti érvényességi idejétől számítva legfeljebb három hónapig – a többi schengeni államba való beutazásra is feljogosít. E vízumot a rövid idejű tartózkodásra jogosító egységes vízumok kiadására vonatkozó közös feltételekkel és kritériumokkal összhangban adják ki. Példa: A Franciaország által kiadott „D + C” vízum nem csak Franciaország területén való tartózkodásra jogosít fel a vízum teljes érvényességi ideje alatt, hanem lehetővé teszi az összes többi schengeni államba való beutazást is a vízumbélyegen megjelölt érvényességi időtől számított legfeljebb három hónapig;
- „csoportos vízum”: átutazóvízum vagy legfeljebb harmincnapos, rövid idejű tartózkodásra korlátozott vízum, amely az utazásról történő elhatározást megelőzően alakult külföldiek csoportjának kiadott csoportos útlevélbe illeszthető – kivéve, ha a nemzeti jogszabályok másként rendelkeznek –, feltéve hogy a csoport tagjai csoportosan utaznak be a felségterületre, tartózkodnak ott és hagyják azt el. Az ilyen típusú vízum 5–50 főből álló csoportoknak adható ki. A csoportért felelős személynek rendelkeznie kell egyéni útlevéllel, és szükség esetén egyéni vízummal is. Ez nem sérti a tengerészek csoportjai számára a határon történő vízumkiadásra vonatkozó különös rendelkezéseket (az I. szakasz 7.9. pontja);
- „korlátozott területi érvényességű vízum” („**LTV B**” vagy „**LTV C**” típusú vízum): rövid idejű tartózkodásra jogosító vízum, amely birtokosát csak a kibocsátó schengeni állam vagy több schengeni állam területén való tartózkodásra vagy átutazásra jogosítja fel. Ez esetben a területi érvényesség (egy vagy több schengeni állam) magán a

vízumbélyegen van megjelölve. Ilyen vízum kiadására csak kivételesen kerül sor. A határőröknek az LTV-vízumok kiadásáról minden esetben 72 órán belül tájékoztatniuk kell központi hatóságukat, megadva azon személy adatait, aki részére az LTV-vízumot kiadták, valamint a vízumkiadás okait.

** Jögalap:*

- [a Tanács 539/2001/EK rendelete](#),
- [Schengeni Egyezmény \(9–17. cikk\)](#),
- [Közös Konzuli Utasítás](#).

** Linkek:*

- a vízumbélyegek kitöltése,
- a kitöltött vízumbélyegek [mintája](#) (további iránymutatások),
- [Példák](#) a tagállamok által kiadott vízumbélyegekre (fényképekkel).

7.2. Vízumok kiadhatók a határon, feltéve hogy a harmadik országbeli állampolgár:

- (a) határátlépésre jogosító érvényes okmánnal rendelkezik;
- (b) az utazás célját igazolni tudja, és elegendő anyagi fedezettel rendelkezik;
- (c) nem áll a SIS-ben beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt, és nem jelent veszélyt a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira;
- (d) bizonyítani tudja, hogy időbeli korlátok miatt nem volt lehetősége előzetesen vízumot kérelmezni;
- (e) olyan okmányokat nyújt be, amelyek igazolják a beutazás előre nem látható és kényszerítő okait.

Ezenkívül a határőrnek meg kell vizsgálnia, hogy az adott személynek a származási országba vagy valamely harmadik országba való visszatérése biztosított-e.

A vízum határon történő kiadására (a konzulátus/nagykövetség helyett, ami

pedig a főszabály) csak kivételes esetben kerülhet sor. Az érintett harmadik országbeli állampolgárnak kell bizonyítania, hogy miért nem tudott konzulátuson vízumot kérelmezni, és hogy ezért a vízumot a határon kell kiadni.

7.3. A vízum kiadható:

a) a területi érvényesség korlátozása nélkül (egységes schengeni vízum, valamennyi schengeni államban érvényes). Ez esetben a vízum lehet:

- rövid idejű tartózkodásra jogosító vízum (C típusú),
- átutazóvízum (B típusú). Ilyen típusú vízum a kérelmezőnek a határon kizárólag akkor adható ki, ha rendelkezik érvényes vízummal a schengeni térségen kívüli összes többi tranzit- és célország/országok vonatkozásában. Az ilyen vízumnak lehetővé kell tennie az érintett schengeni állam(ok) területén való közvetlen átutazást;

b) a területi érvényesség korlátozásával („LTV C” vagy „LTV B”).

A vízum mindkét esetben csak **egyetlen beutazásra** lehet érvényes. A rövid idejű tartózkodásra jogosító vízum érvényessége nem haladhatja meg a 15 napot; az átutazóvízum érvényessége nem haladhatja meg az 5 napot.

7.4. Vízum érvénytelen úti okmányba nem illeszthető be. Amennyiben egyes schengeni államok valamely okmányt nem ismernek el érvényesnek, a kiadott vízumnak korlátozott területi érvényességűnek kell lennie. Amennyiben az úti okmányt a vízumot kiadó ország nem ismeri el, a vízumbélyeget [külön egységes lapra](#) kell illeszteni.

7.5. Olyan harmadik országbeli állampolgár részére, aki a személyek azon kategóriájába tartozik, akik esetében konzultálni kell más schengeni államok egy vagy több központi hatóságával, főszabály szerint a határon nem adható ki vízum. Mindazonáltal kivételes esetekben ilyen személyek részére is kiadható a határon vízum, nevezetesen **humanitárius okból, nemzeti érdekből** vagy nemzetközi kötelezettségek alapján.

* **Példák:**

a) Humanitárius okokból a határon kiadott vízum:

- közeli hozzátartozó vagy más közelálló személy hirtelen súlyos megbetegedése;
- közeli hozzátartozó vagy más közelálló személy halála;
- a beutazás azért szükséges, hogy az érintett schengeni államban elvégezhesék a kezdő orvosi és/vagy pszichológiai kezelést, vagy kivételesen az utókezelést, különösen baleset, mint például az adott schengeni államhoz közeli vizeken bekövetkezett hajótörés, valamint egyéb mentés, illetve katasztrófahelyzet esetén.

b) Nemzeti érdekből a határon kiadott vízum:

- olyan ország kormánytagjainak (kormányfő, miniszterek) beutazása, amellyel az érintett tagállam diplomáciai kapcsolatban áll, amennyiben e személyek kérelmüket hivatalos okokkal indokolják, és bizonyítják állítólagos beosztásukat;
- az érintett tagállam képviselőivel tárgyalások folytatása, feltéve hogy meghívólevelet tudnak felmutatni. Amennyiben lehetséges, a meghívás hitelességének ellenőrzése érdekében fel kell hívni a meghívó személyt vagy szervezetet;
- jól ismert közéleti személyek beutazása (pl. nemzetközileg ismert politikai, üzleti, tudományos vagy kulturális személyiségek);
- valamely schengeni állam fontos külpolitikai érdekei.

Megjegyzés: főszabály szerint a fent felsorolt kivételes okok a kísérő személyekre is érvényesek. Amennyiben ezen okok küldöttségi csoportra vonatkoznak, kétség esetén az illetékes nemzeti hatóságtól lehet kérni a döntést.

7.6. A határon kiadott vízumokról nyilvántartást kell vezetni.

7.7. A határon benyújtott vízumkérelem feldolgozásának díjai megegyeznek a [konzulátuson alkalmazandó díjakkal](#). Vízumok a határon azonban díjmentesen is kiadhatók.

Tengerészekre vonatkozó különös szabályok:

7.8. Különös szabályok vonatkoznak a határon **tengerészek** részére kiadott átutazóvízumokra. Olyan tengerész részére, akinek a külső határok átlépésekor vízummal kell rendelkeznie, a határon átutazóvízum adható ki, amennyiben:

- teljesíti az I. szakasz 7.2. pontjában említett feltételeket,
- rendelkezik érvényes vízummal a schengeni térségen kívüli összes többi tranzit- és célország/országok vonatkozásában,
- a határt azért lépi át, hogy fel- vagy visszaszálljon arra a hajóra, amelyen tengerészként dolgozni fog, illetve partra szálljon arról a hajóról, amelyen tengerészként dolgozott.

7.9. Az ugyanolyan állampolgárságú, 5–50 fős csoportban utazó tengerészek a határon csoportos tranzitvizumot kaphatnak, amelyet külön lapra kell illeszteni. A lapon szerepelnie kell a családi és utónévnek, a születési időnek, az állampolgárságnak és az úti okmány számának.

Ilyen csoportos vízum kizárólag akkor adható ki, ha a határon történő vízumkiadás feltételeit minden egyes tengerész teljesíti.

Az átutazó tengerész vagy tengerészek részére a határon történő vízumkiadás előtt az illetékes nemzeti hatóságoknak a [415/2003/EK rendelet mellékletében említett utasításokkal](#) összhangban információkat kell cserélniük.

Az EU/EGT-országok vagy Svájc állampolgárainak családtagjai részére a határon történő vízumkiadás különös szabályai, amennyiben e családtagok vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárok:

7.10. Amennyiben valamely EU/EGT-ország vagy Svájc állampolgárának olyan családtagja, aki valamely EU/EGT-ország vagy Svájc adott állampolgárát kíséri vagy hozzá csatlakozik, a határra érkezve nem rendelkezik a szükséges vízummal, az érintett tagállamnak a visszairányítást megelőzően minden ésszerű lehetőséget biztosítania kell számára ahhoz, hogy bármilyen eszközzel igazolja, hogy rendelkezik a szabad mozgás jogával. Amennyiben ezt igazolja, továbbá nincs bizonyíték arra, hogy veszélyt jelent a közrendre, közbiztonságra vagy közegészségügyre, a határon haladéktalanul vízumot kell kiadni számára. A vízumot díjmentesen kell kiadni.

* *Jogalap:*

- [2004/38/EK irányelv \(5. cikk\)](#),
- [a Tanács 415/2003/EK rendelete](#),

- [a Tanács 334/2002/EK rendeletével](#) módosított [1683/95/EK tanácsi rendelet](#),
- [333/2002/EK rendelet](#),
- [az Európai Bíróságnak a C-459/99. sz. MRAX kontra Belgium ügyben 2002. július 25-én hozott ítélete](#).

8. Az egységes schengeni vízum törlése, visszavonása és érvényességi időtartamának csökkentése

Törlés:

8.1. Az egységes schengeni vízum határon történő törlésének célja, hogy megakadályozzák olyan személyek schengeni térségbe való belépését, akik a schengeni államok területére való beutazás feltételeit nem teljesítik.

Az egységes vízumot az alábbi esetekben mindig törölni kell:

- a vízum birtokosa a Schengeni Információs Rendszerben (SIS) olyan figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll, amely szerint a személy beléptetését meg kell tagadni, vagy amely jelzi, hogy a vízum hamis vagy hamisított;
- ha alapos okkal feltételezhető, hogy a vízumot csalárd módon szerezte (például, ha egyértelmű, hogy a személy a vízum megszerzése érdekében hamis vagy hamisított igazoló okmányokat használt fel).

A vízumot azonban nem kell mindig automatikusan törölni, ha a személy beléptetését megtagadják. Ha például az adott személy a határ átlépésekor nem tudja bizonyítani, hogy rendelkezik megfelelő anyagi fedezettel, beléptetését meg kell tagadni, ez azonban nem vezet a vízum automatikus törléséhez, különösen akkor nem, ha egy másik schengeni állam által kiadott schengeni vízumról van szó (lásd továbbá az I. szakasz 6.5. és 6.6. pontját).

8.2. Vízum törlése esetén a következőképpen kell eljárni:

- a vízumbélyegre „ÉRVÉNYTELEN” feliratú bélyegzőlenyomatot kell elhelyezni, és a „vízum” szót okmánytintával át kell húzni;
- a határőrnek valamilyen hegyes eszközzel (például golyóstoll vagy hasonló tárgy) használhatatlanná kell tennie a vízum optikailag változó jelét. Ez annak

megakadályozására szolgál, hogy az optikailag változó jelet a vízumról eltávolítsák és azzal visszaéljenek.

8.3. A határőrnek a vízum törléséről mindig értesítenie kell központi hatóságait, amelyek – amennyiben a vízumot egy másik schengeni állam adta ki – 72 órán belül tájékoztatják azon állam illetékes hatóságait, amely a törölt vízumot kiadta. A következő adatokat kell megküldeni:

- a vízum birtokosának vezetékneve, keresztnéve, születési ideje,
- a vízum birtokosának állampolgársága,
- az úti okmány típusa és száma,
- a vízumbélyeg száma,
- a vízum kategóriája,
- a vízum kiadásának időpontja és helye,
- a törlés időpontja és okai.

Visszavonás:

8.4. A vízum visszavonása lehetővé teszi a vízum fennmaradó érvényességi időtartamának törlését azután is, hogy a személy az országba beutazott. A vízumot vissza kell vonni, ha birtokosa már nem teljesíti a schengeni államok területén való jogszerű tartózkodás feltételeit.

A vízum visszavonásáról – a vízum törlése esetén követendő eljárással összhangban – értesíteni kell a központi hatóságokat, amelyek adott esetben értesítik a vízumot kiadó schengeni állam központi hatóságait.

A vízum érvényességi időtartamának csökkentése:

8.5. A vízum érvényességi időtartamát akkor csökkentik, ha megállapítják, hogy birtokosa nem rendelkezik megfelelő anyagi fedezettel a tartózkodás eredetileg tervezett időtartamára. Sor kerülhet rá a harmadik országbeli állampolgár kiutasítását megelőzően is (a vízum érvényességének utolsó napja megfelel a harmadik országbeli állampolgár kiutasítására megállapított időpontnak).

A vízum érvényességi időtartamának csökkentéséről ugyanúgy értesítést kell küldeni, mint a vízum törléséről vagy visszavonásáról.

* *Jogalap:*

- [Közös Konzuli Utasítás \(14. melléklet\)](#),
- [SCH/Com-ex\(93\)24 határozat](#).

9. Különleges átutazási rendszerek

9.1. Egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD)

- 9.1.1. 2003. július 1-jén új utazási rendszer lépett hatályba a Kalinyingrád és Oroszország mint anyaország közötti átutazásra. A rendszer keretében kétfajta, a Litvánia területén való áthaladáshoz szükséges okmányt – egyszerűsített átutazási okmányt (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmányt (FRTD) – vezettek be, hogy lehetővé tegyék és megkönnyítsék olyan harmadik országbeli állampolgárok utazását, akik a saját országuk földrajzilag nem összefüggő két része között utaznak.
- 9.1.2. Az FTD-vel Litvánia területén bármilyen szárazföldi közlekedési eszközzel többször is közvetlenül át lehet utazni. Az okmányt a litván hatóságok állítják ki, és legfeljebb három évig érvényes. Az FTD alapján megvalósuló átutazás időtartama nem haladhatja meg a 24 órát.
- 9.1.3. Az FRTD lehetővé teszi a vasúton történő egyszeri oda- és visszautazást, és legfeljebb három hónapig érvényes. Az FRTD alapján megvalósuló átutazás időtartama nem haladhatja meg a 6 órát.
- 9.1.4. Az FTD/FRTD a vízummal egyenértékű, és a konzuli hatóságoknak a 693/2003/EK tanácsi rendelettel és a 694/2003/EK tanácsi rendelettel összhangban [egységes formátumban](#) kell őket kiállítaniuk. Ezen okmányok nem állíthatók ki a határon.

* *Jogalap:*

- [a Tanács 693/2003/EK rendelete](#),
- [a Tanács 694/2003/EK rendelete](#).

9.2. Azon tagállamok területén való átutazás, amelyek a schengeni vívmányokat nem hajtják végre teljes körűen⁵

9.2.1. A schengeni térséghez való csatlakozásukig a Cseh Köztársaság, Ciprus, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Málta, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia (az új tagállamok):

- az egységes schengeni vízumokat,
- a schengeni államok által kiadott hosszú idejű tartózkodásra jogosító vízumokat és tartózkodási engedélyeket,
- az új tagállamok által kiadott (rövid vagy hosszú idejű tartózkodásra jogosító) nemzeti vízumokat,
- az új tagállamok által kiadott tartózkodási engedélyeket

a területükön való [átutazás céljából nemzeti vízumaikkal egyenértékűnek](#) ismerhetik el (az egyes átutazások nem haladhatják meg az öt napot).

9.2.2. A fenti okmányok birtokosait rendes ellenőrzési eljárásoknak kell alávetni (az I. szakasz 1. pontja).

** Jögalap:*

– [az Európai Parlament és a Tanács 2006. június 14-i 895/2006/EK határozata.](#)

9.3. Svájc és Liechtenstein által kiadott tartózkodási engedélyek birtokosainak a tagállamok területén való átutazása

9.3.1. A [Svájc és Liechtenstein által kiadott tartózkodási engedélyeket](#) a schengeni államok a területükön való átutazás céljából kötelesek az egységes schengeni vízummal vagy nemzeti vízumukkal egyenértékűnek elismerni. Az egyes átutazások nem haladhatják meg az öt napot.

9.3.2. Ugyanezen célból a fenti tartózkodási engedélyeket a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia is [elismerheti nemzeti vízumával egyenértékűnek](#).

⁵ E rész kizárólag a következő tagállamokra alkalmazandó: a Cseh Köztársaság, Ciprus, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Málta, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia.

- 9.3.3. A fenti okmányok birtokosait rendes ellenőrzési eljárásoknak kell alávetni (az I. szakasz 1. pontja).

* *Jogalap:*

– [az Európai Parlament és a Tanács 2006. június 14-i 896/2006/EK határozata](#).

10. *Menedékkérők/nemzetközi védelmet kérők*⁶

* **Általános elvek:**

A tagállamoknak a határon benyújtott nemzetközi védelem (ideértve a menedékjogot is) iránti valamennyi kérelmet meg kell vizsgálniuk annak érdekében, hogy a [2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelvben](#) foglalt kritériumok alapján megállapítsák, a kérelmező jogosult-e az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel kiegészített, a menekültek helyzetéről szóló, 1951. július 28-i genfi egyezményvel összhangban a menekült jogállásra, vagy az ugyanezen irányelv szerinti kiegészítő védelmi jogállásra.

Az adott kérelem megvizsgálására illetékes tagállamot a [2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelettel](#) (Dublini Rendelet) összhangban kell meghatározni.

A vizsgálat jellegét a [2005/85/EK tanácsi irányelvvel](#) (a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv) összhangban kell meghatározni.

- 10.1. Menedékjogot/nemzetközi védelmet kérelmező személynek kell tekinteni azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki – bármilyen módon – kifejezésre juttatja attól való félelmét, hogy a származási országába vagy a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén súlyos sérelmet szenvedne el.

A védelem kérésének szándékát nem kell meghatározott formában kifejezésre juttatni. A „menekült” szót nem kell kifejezetten használni; a meghatározó tényezőt az attól való félelem kifejezése jelenti, hogy visszatérés esetén mi történhetne. Amennyiben kétség merül fel a tekintetben, hogy egy adott nyilatkozat értelmezhető-e menedékjog vagy a nemzetközi védelem egyéb formája iránti kérelem szándékaként, a határőröknek

⁶ E rész Norvégiára, Izlandra és Svájcra nem alkalmazandó.
E rész Dániára csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az a menedékjog iránti kérelem megvizsgálására illetékes tagállam meghatározására vonatkozik.

konzultálniuk kell a nemzetközi védelem iránti kérelmek megvizsgálására illetékes nemzeti hatóságokkal.

- 10.2. Minden olyan harmadik országbeli állampolgárnak, aki kinyilvánítja, hogy a határon (ideértve a repülőterek és kikötők tranzitterületeit is) menedékjogot/nemzetközi védelmet kíván kérelmezni, lehetőséget kell adni arra, hogy ezt megtegye. E célból a határőrizeti hatóságoknak tájékoztatniuk kell a kérelmezőket – egy általuk feltételezhetően értett nyelven – a követendő eljárásról (hogyan és hol nyújthatják be kérelmüket), valamint jogaikról és kötelezettségeikről, ideértve azt is, hogy milyen következményekkel járhat az, ha kötelezettségeiket nem teljesítik, és nem működnek együtt a hatóságokkal.

A félreértések elkerülése érdekében, továbbá hogy a kérelmezőket jogaikról és kötelezettségeikről, valamint az eljárásról biztosan megfelelően tájékoztassák, szükség esetén tolmácsot kell igénybe venni abban az esetben, ha a nemzetközi védelmet kérő személy nem ismeri eléggé az érintett tagállamban beszélt nyelvet.

- 10.3. A nemzetközi védelem iránti kérelmet továbbítani kell az egyes tagállamok által a megvizsgálására/feldolgozására kijelölt illetékes nemzeti hatósághoz vagy azon hatósághoz, amely illetékes döntést hozni abban a kérdésben, hogy a kérelmezőnek a felségterületre való belépést engedélyezzék-e annak érdekében, hogy kérelmét az illetékes hatóság megvizsgálhassa.

A határőr nem irányíthatja vissza a kérelmezőt anélkül, hogy előzetesen ne konzultált volna az illetékes nemzeti hatósággal vagy hatóságokkal.

- 10.4. Minden 14. életévét betöltött menedékkérő valamennyi ujjáról az adott tagállam nemzeti jogszabályaival összhangban ujjlenyomatot kell venni, és el kell küldeni az Eurodac központi egységébe, hogy az Eurodac-rendszerben ellenőrzéseket lehessen végezni.

** Jogonalap:*

- [az 1951. július 28-i genfi egyezmény](#) és [a New York-i jegyzőkönyv](#),
- [a Tanács 2725/2000/EK rendelete](#),
- [a Tanács 407/2002/EK rendelete](#),
- [a Tanács 343/2003/EK rendelete](#),

– [a Tanács 2004/83/EK irányelve](#),

– [a Tanács 2005/85/EK irányelve](#).

11. Az információk nyilvántartásba vétele a határon

Valamennyi határátkelőhelyen valamennyi szolgálati információt és bármilyen más fontos információt manuálisan vagy elektronikusan nyilván kell tartani. A nyilvántartásba veendő információnak különösen az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a határforgalom-ellenőrzés elvégzéséért felelős határőr, valamint az adott szolgálatban részt vevő egyéb tisztviselők neve,
- a személyforgalom-ellenőrzésben bevezetett könnyítések,
- vízumoknak, valamint útlevelet vagy vízumot helyettesítő okmányoknak a határon történő kiadása,
- őrizetbe vett személyek, valamint feljelentések (bűncselekmények és szabálysértések),
- azon személyek, akik beléptetését megtagadták (a megtagadás okai és állampolgárság),
- a be- és kiléptetőbélyegzők biztonsági kódja, a bélyegzőket bármely adott napon vagy szolgálati időszakban használó határőrök személyazonossága, valamint az elveszett és elloptott bélyegzőkkel kapcsolatos információk,
- ellenőrzésnek alávetett személyek panaszaik,
- egyéb különösen fontos rendőrségi vagy büntetőjogi intézkedések,
- rendkívüli események.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(II. melléklet\)](#).

12. *Együttműködés egyéb szolgálatokkal*

A határőrségnek szorosan együtt kell működnie a határon működő valamennyi hatósággal, mint például a vámhatóságokkal vagy a termékekkel kapcsolatos biztonsági ügyekben illetékes egyéb szolgálatokkal, illetve a közlekedés biztonságáért felelős szolgálatokkal.

II. SZAKASZ: Szárazföldi határok

1. *A közúti határforgalom ellenőrzése*

- 1.1. A határátkelőhely szolgálatban lévő határőrvezetőjének egyaránt biztosítania kell a személyforgalom hatékony ellenőrzését, valamint a közúti forgalom balesetmentes és folyamatos lebonyolítását.
- 1.2. Amennyiben lehetséges, a külön ellenőrző sávokra vonatkozó általános szabályokkal összhangban külön sávokat kell működtetni a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek és más harmadik országbeli állampolgárok számára.
- 1.3. Az ellenőrzéseket lehetőség szerint két határőrnek kell végeznie.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(7. cikk, VI. melléklet\)](#).

* **Bevált gyakorlatok:**

- A közlekedési eszközt át kell kutatni, amennyiben:
 - a) alapos a gyanúja annak, hogy a járműben embereket, kábítószeret, robbanóanyagokat és/vagy fegyvereket rejtegetnek;
 - b) alapos a gyanúja annak, hogy a jármű vezetője vagy utasai bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el;
 - c) a jármű bemutatott okmányai hiányosak vagy hamisak.

Ilyen átkutatásokra minden esetben az érintett schengeni állam nemzeti joga alkalmazandó.

- Szűrőpróbaszerű ellenőrzések során keresőkutyákat kell alkalmazni robbanóanyagok, kábítószeres és elrejtett emberek felderítése érdekében.

Magánjárművek ellenőrzése:

- A magánjárművekben utazó személyek ellenőrzését lehetőség szerint az alábbiak szerint kell elvégezni:

– a vezető és az utasok az ellenőrzés alatt a járműben maradhatnak;

– a határőr ellenőrzi az okmányokat, és összehasonlítja őket a határt átlépő személyekkel;

– ezalatt a másik határőr a járműben lévő személyeket figyeli, és biztosítja az ellenőrzést végző határőrt.

- Amennyiben felmerül a gyanúja annak, hogy valamely úti okmány, vezetői engedély, biztosítási vagy nyilvántartási dokumentum hamisított, valamennyi utasnak ki kell szállnia a járműből. A járművet alaposan át kell kutatni. Ezt az ellenőrzést elkülönített helyen kell elvégezni.

Autóbuszok ellenőrzése:

- Autóbuszban utazó személyek ellenőrzését a körülményektől függően az utasterminálban vagy az autóbuszban is el lehet végezni. Az autóbuszban történő ellenőrzés során lehetőség szerint a következő intézkedéseket kell megtenni:

– szervezett utazás esetén először a buszvezető és a csoportvezető okmányait kell ellenőrizni;

– amennyiben kétség merül fel az úti okmánnyal vagy az utazás céljával kapcsolatban, vagy ha jelek utalnak arra, hogy valamelyik személy veszélyt jelenthet a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára vagy közegészségügyére, e személyt meg kell kérni az autóbusz elhagyására, és elkülönített helyen alapos ellenőrzésnek kell alávetni; ezalatt a másik határőr figyeli az autóbuszban lévő személyeket, és biztosítja az ellenőrzést végző határőrt.

- Jelentős határforgalom esetén, amennyiben a helyi feltételek lehetővé teszik, elsőként a menetrend szerint közlekedő autóbuszok utasait kell ellenőrizni.

Az úti okmányoknak az autóbuszban történő ellenőrzése során, különösen a SIS-ben

végzett lekérdezésekhez, a tisztviselőknek hordozható elektronikus eszközöket kell használniuk.

Tehergépkocsik ellenőrzése:

A tehergépkocsik ellenőrzését az alábbiak szerint és minden esetben az illetékes vámigazgatási szervek bevonásával kell elvégezni:

a) Lehetőség szerint a tehergépkocsik számára külön sávot kell működtetni, ahol:
– a tehergépkocsit és tartalmát megfelelően át lehet kutatni,
– zavartalanul keresőkutyákat lehet bevetni,
– az átkutatáshoz technikai eszközöket (úgy mint röntgeneszközöket és széndioxid-detektorokat) lehet alkalmazni.

b) Az ellenőrzés során a határőrnek különös figyelmet kell fordítania a konténeres teherautókra, amelyekben lopott autókat, csempészett embereket vagy veszélyes anyagokat rejtegethetnek. A teherautó tartalmára vonatkozó valamennyi okmányt alaposan ellenőrizni kell.

c) A teherautót alaposan át kell kutatni, amennyiben:

– a vámzárát feltörték,
– a ponyva sérült vagy varrott,
– felmerült a gyanú, hogy embereket, kábítószeret, veszélyes vagy robbanóanyagokat rejtegethetnek benne.

• Az alábbi kiegészítő ellenőrzések is elvégezhetők:

a) közúti forgalomellenőrzés, ideértve a szociális rendelkezések (pl. a gépjármű közlekedésre alkalmassága, a vezető munkaórái, a vezető biztosítása) betartását is;

b) közúti szállítási ellenőrzés (a szállított áruk és az okmányok megfelelőségének ellenőrzése);

c) radioaktív és veszélyes áruk jelenlétének ellenőrzése.

E kiegészítő ellenőrzéseket a vonatkozó közösségi jogi rendelkezések és az egyes schengeni államok nemzeti jogszabályainak megfelelően kell elvégezni.

2. *A vasúti határforgalom ellenőrzése*

- 2.1. A vasúti határátkelőhely szolgálatban lévő határőrvezetőjének a határforgalom-ellenőrzés hatékonyságának biztosítása érdekében információkat kell beszereznie a vasúti menetrendről és az utasok előrelátható számáról.
- 2.2. Az ellenőrzés az alábbi két mód valamelyike szerint végezhető el:
 - a) valamelyik schengeni állam területén található első érkezési vagy utolsó indulási vasútállomáson a peronon;
 - b) a vonaton menet közben.
- 2.3. A határforgalom-ellenőrzés magában foglalja az alábbiak ellenőrzését:
 - a) a vonat személyzete;
 - b) külföldre utazó utasok;
 - c) külföldről érkező azon utasok, akiket korábban nem ellenőriztek;
 - d) a vonat külseje.
- 2.4. Harmadik államból érkező nagysebességű vonatok utasainak a határon történő ellenőrzését:
 - a) vagy azokon a harmadik országbeli állomásokon végzik el, ahol utasok szállnak fel;
 - b) vagy azokon – a schengeni államok területén fekvő – állomásokon végzik el, ahol utasok szállnak le;
 - c) vagy a vonaton, a schengeni államok területén fekvő állomások között, menet közben végzik el, feltéve hogy az utasok az előző állomáson/állomásokon nem hagyják el a vonatot.
- 2.5. Amennyiben a harmadik országból érkező, a tagállamok területén több helyen megálló nagysebességű vonatok tekintetében a vasúti fuvarozó az útvonal hátralévő részén kizárólag a schengeni államok területén történő utazás céljából szállít utasokat, az ilyen utasok beléptetési ellenőrzését a vonaton menet közben vagy az érkezési állomáson kell

elvégezni, kivéve ha ellenőrzésüket már elvégezték azon az állomáson, ahol az utasok felszálltak.

Ilyen esetben azokat az utasokat, akik a vonatot kizárólag az útvonal hátralévő, a schengeni államok területén történő utazásra kívánják igénybe venni, a vonat indulása előtt egyértelműen tájékoztatni kell, hogy őket menet közben vagy az érkezési állomáson beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.

Ellenkező irányú utazáskor a vonaton tartózkodó utasok kiléptetési ellenőrzését hasonló szabályok szerint kell elvégezni.

- 2.6. A határőr a megbúvársra alkalmas rejtekhelyeket átvizsgálhatja annak megállapítására, hogy azokban nem találhatóak-e határforgalom-ellenőrzés alá tartozó személyek vagy tárgyak. A határőrök a vonatot mindig alaposan átkutatják, ha robbanóanyagok vagy kábítószerrek rejtegetésének gyanúja merül fel.
- 2.7. Amennyiben feltételezhető, hogy a vonaton bűncselekmény elkövetése miatt feljelentett vagy azzal gyanúsított személyek, illetve illegálisan beutazni szándékozó harmadik országbeli állampolgárok rejtőztek el, és a határőr saját nemzeti rendelkezéseivel összhangban nem intézkedhet, akkor értesítenie kell azokat a schengeni államokat, amelyeknek a területe felé vagy területén a vonat közlekedik.

** Jögalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(7. cikk, VI. melléklet\)](#).

*** Bevált gyakorlatok:**

- Az első érkezési vagy utolsó indulási vasútállomáson a peronon végzett ellenőrzés során a vonatot őrizni kell annak megakadályozása érdekében, hogy egyes személyek kivonják magukat a határforgalom-ellenőrzés alól. Az ellenőrzést végző tisztviselőknek és a vonatot őrző tisztviselőknek egymással mindvégig kapcsolatban kell lenniük.
- A vonaton végzett személyellenőrzések során az utasoknak nem szabad a vonaton a helyüket elhagyni.

- Tehervonat ellenőrzésekor meg kell vizsgálni a vonat személyzetének okmányait, valamint a vonat vagonjait.
- A személy- vagy tehervonatok határon történő ellenőrzése során a határőrnek különös figyelmet kell fordítania azon utasokra vagy tárgyakra, amelyek esetében fennáll robbanóanyag szállításának a veszélye. E feladat megfelelő elvégzése érdekében keresőkutyákat kell alkalmazni.
- A vonaton végzett határforgalom-ellenőrzést a megállapodás szerinti pályaudvar elérése előtt be kell fejezni.
- Az ellenőrzési intézkedések főszabály szerint nem késleltethetik a vonatok menetrend szerinti indulását. Amennyiben ezen intézkedések mégis késést okoznak, erről az állomásfőnököt haladéktalanul értesíteni kell.

3. ***Kishatárforgalom***

- 3.1. A tagállamok a szomszédos harmadik országokkal kétoldalú megállapodásokat köthetnek, hogy a határ menti lakosok számára könnyített „kishatárforgalmi” rendszert vezessenek be. E rendszer azon harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazandó, akik valamelyik tagállammal szomszédos harmadik ország határterületén (a határtól legfeljebb 50 km-re) laknak, és főszabály szerint legalább egy éve élnek ezen a területen ([kétoldalú megállapodások](#) kivételeket fogalmazhatnak meg), továbbá a határ nagyon gyakori átlépésére alapos okuk van (családi kapcsolat, gazdasági, szociális vagy kulturális ok). E rendszer keretében a határ menti lakosok határátlépését csak abból a célból engedélyezik, hogy azok valamelyik tagállam határterületén legfeljebb három hónapig megszakítás nélkül tartózkodjanak.
- 3.2. A kétoldalú megállapodások az alábbiakról is rendelkezhetnek:
- a) külön határátkelőhelyek felállítása kizárólag a határ menti lakosok részére;
 - b) a határátkelőhelyeken külön sávok kijelölése kizárólag a határ menti lakosok részére;
 - c) a helyi körülmények által indokolt kivételes esetekben annak engedélyezése, hogy a határ menti lakosok meghatározott időpontokban a határátkelőhelyeken kívül is átléphessék a határt. Ez vonatkozik például arra az esetre, ha egy mezőgazdasági

termelőnek gyakran át kell lépnie a határt, hogy a földjén dolgozhasson, vagy ha a határ egy városon halad át. Ilyen esetekben e személyek kishatárforgalmi engedélyében kell meghatározni, hol léphetik át a határt (lásd az I. szakasz 3.6. pontját).

- 3.3. Azokat a határ menti lakosokat, akik a fenti a) és b) ponttal összhangban lépik át a határt, és akiket gyakori határátlépésük miatt a határőrök jól ismernek, rendszerint csak szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni. Időről időre azonban váratlanul, rendszertelen időközökben alapos ellenőrzésnek kell alávetni őket.
- 3.4. Amennyiben valamely harmadik országgal kötött kétoldalú megállapodás a 3.2. pont c) alpontja szerinti könnyítésről rendelkezik (vagyis lehetővé teszi az engedélyezett határátkelőhelyeken kívüli határátlépést), az érintett tagállamnak a jogosulatlan határátlépések megakadályozása érdekében szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket kell végrehajtania, és biztosítania kell a határ rendszeres őrizetét.
- 3.5. A kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok ellenőrzésére vonatkozóan további részleteket az I. szakasz 3.6. pontja tartalmaz.

* *Jogalap:*

- .../2006/EK rendelet a kishatárforgalomról,
- [kétoldalú megállapodások a kishatárforgalomról.](#)

III. SZAKASZ: Légi határok

1. *Repülőtéren végzett ellenőrzések*

- 1.1. Annak biztosítására, hogy a repülőtéren végzett határforgalom-ellenőrzés hatékony legyen, a határőröknek a légiforgalmi menetrendről minden szükséges információt be kell szerezniük annak érdekében, hogy biztosítsák az utasforgalomhoz szükséges személyzetet, figyelembe véve azt is, hogy az érkező utasoknak elsőbbséget kell adni.
- 1.2. Megfelelő infrastruktúrát kell kialakítani a schengeni területen belüli járatok és a schengeni területen kívüli járatok elválasztására, valamint annak megakadályozására, hogy a személyek és/vagy okmányok e két terület között jogosulatlanul mozogjanak.

- 1.3. A határforgalom-ellenőrzést rendszerint a repülőtéren belüli engedélyezett határátkelőhelyen végzik el; a belső biztonsággal vagy az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázat esetén azonban a határforgalom-ellenőrzés a repülőgépen vagy a beszállókapunál is elvégezhető.
- 1.4. A tranzitterületre belépő személyeket ellenőrizni kell; a tranzitterületen általában nem végeznek ellenőrzést, kivéve ha az illegális bevándorlással vagy a belső biztonsággal kapcsolatos kockázatok értékelése indokolja.

*** Bevált gyakorlatok:**

- A légi személyzetet az utasok ellenőrzése előtt, elkülönített helyen kell ellenőrizni.
- Lehetőség szerint külön helyet kell kijelölni az elkülönített helyen való ellenőrzéshez.
- Amennyiben lehetséges, a diplomatákat és a fogyatékkal élőket külön helyen kell ellenőrizni.
- Szigorúan felügyelni kell a repülőtér egész területét, amely során különösen az utasfelvételre szolgáló területen, az útlevél-ellenőrzés helyén és a tranzitterületen kell megfigyelést és járőrözést biztosítani. Biztonsági okokból bármely elhagyott poggyásról vagy egyéb gyanús tárgyról haladéktalanul értesíteni kell a biztonsági szerveket.

- 1.5. A határforgalom-ellenőrzés helyét az alábbiak szerint kell meghatározni:
- a) Harmadik államból érkező járat utasait, akik belső légi járaton utaznak tovább, a harmadik államból érkező járat érkezési repülőtérén beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Belső légi járat utasait, akik harmadik államba induló járaton utaznak tovább (átutazó utasok), az utóbbi járat indulási repülőtérén kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni.

Példák:

- Brazíliából Lisszabonba érkező és Lisszabon–Párizs csatlakozással rendelkező légi járat esetében a beléptetési ellenőrzést Lisszabonban végzik el.
- Párizsból Lisszabonba érkező, és Brazíliába csatlakozással rendelkező légi járat esetében a kiléptetési ellenőrzést Lisszabonban végzik el.

b) Harmadik államokból érkező vagy oda induló olyan légi járatok esetében, amelyek átszálló utasokat nem szállítanak, és a schengeni államok repülőterein több alkalommal is leszállnak, miközben az utasok nem váltanak gépet, az alábbiak szerint kell eljárni:

i. harmadik államból érkező vagy oda induló járatok utasait, akik a schengeni államok területén megelőzőleg vagy utólag nem szállnak át, az érkezési repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek, az indulási repülőtéren pedig kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni;

Példák:

- New Yorkból Berlinbe érkező légi járat esetében a beléptetési ellenőrzést Berlinben végzik el.
- Berlinből New Yorkba induló légi járat esetében a kiléptetési ellenőrzést Berlinben végzik el.

ii. az olyan, harmadik államból érkező vagy oda induló légi járatok utasait, amelyek a schengeni államok területén több leszállást hajtanak végre, miközben az utasok nem váltanak gépet (átszálló utasok), és feltéve hogy kizárólag a schengeni államok területén belüli utazásra a járatot az utasok nem vehetik igénybe, az érkezési repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek, az indulási repülőtéren kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni;

Példák:

- A Peking–Helsinki–Frankfurt–Párizs vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Helsinkiben és Frankfurtban csak azért száll le, hogy róla utasok szálljanak le (az út hátralévő részére nem lehet felszállni), a Helsinkiben, Frankfurtban és Párizsban leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.
- A Párizs–Frankfurt–Helsinki–Peking vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Frankfurtban és Helsinkiben csak azért száll le, hogy róla utasok szálljanak le (az út hátralévő részére nem lehet felszállni), a Párizsban, Frankfurtban és Helsinkiben leszálló utasokat kiléptetési ellenőrzésnek vetik alá.

iii. amennyiben egy légitársaság a harmadik államból érkező, a schengeni államok területén több leszállást végrehajtó járatok esetén az út hátralévő részére

kizárólag a schengeni államok területén történő utazásra utasokat vehet fel, úgy az utasokat az indulási repülőtéren kiléptetési, az érkezési repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Azon utasok ellenőrzését, akik e közbülső leszállások alkalmával már a repülőgép fedélzetén tartózkodnak, és nem a schengeni államok területén szálltak fel, a b) pont ii. alpontja szerint kell elvégezni. A fordított eljárás alkalmazandó azokra a légi járatokra, ahol a célország egy harmadik állam.

Példák: 1. A New York–Párizs–Frankfurt–Róma útvonalon közlekedő légi járat esetében, amely a párizsi és frankfurti leszállásnál lehetővé teszi utasok felszállását, a Párizsban, a Frankfurtban (ideértve a Párizsban felszálló utasokat is) és a Rómában (ideértve a Párizsban és Frankfurtban felszálló utasokat is) leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.

2. A Hamburg–Brüsszel–Párizs–Kairó útvonalon közlekedő légi járat esetében, amely a brüsszeli és párizsi leszállásnál lehetővé teszi utasok leszállását, Hamburgban, Brüsszelben és Párizsban kiléptetési ellenőrzést végeznek.

1.6. Amennyiben egy légi jármű határátkelőhelynek nem minősülő legközelebbi leszállóhelyen kénytelen leszállni, csak akkor folytathatja útját, ha a határőrség és – amennyiben vámellenőrzés is szükséges – a vámszervek engedélyét megkapja.

*** Bevált gyakorlatok:**

- A légi jármű leszállása után – és az utasok leszállása előtt – a határőrnek a légi jármű parkolóhelyére kell mennie, amennyiben:
 - a fedélzetén bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el,
 - a belső biztonságot veszély fenyegeti,
 - fennáll az illegális bevándorlás veszélye,
 - más országokból kiutasított személyek vannak a fedélzetén,
 - a légi személyzettől be kell szerezni a szükséges információkat.

- El kell különíteni a többiektől mindazon utasokat, akik beléptetését megtagadták. Amennyiben e személyek nem tudnak rögtön visszautazni arra a helyre, ahol felszálltak, visszautazásukig a határőrök által ellenőrzött elkülönített helyen kell tartózkodniuk.
- Azokat a személyeket, akik bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el, a légi személyzet köteles a légi járműről közvetlenül egy erre kijelölt helyre vezetni, és az illetékes hatóságoknak átadni.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#).

2. ***Kisrepülőtereken végrehajtott ellenőrzések***

- 2.1. Biztosítani kell, hogy a személyeket azokon a repülőtereken is az általános szabályoknak megfelelően ellenőrizzék, amelyek a vonatkozó nemzeti jog szerint nem rendelkeznek a nemzetközi repülőtér státussal („kisrepülőterek”), de amelyeken harmadik országból érkező vagy oda induló járatok tervezett útvonala keresztülhaladhat.
- 2.2. A polgári légi közlekedés biztonsága területén közös szabályok létrehozásáról szóló 2320/2002/EK rendelet sérelme nélkül, a kisrepülőtereken nem szükséges megtenni a belső légi járatok és nemzetközi járatok utasforgalmának fizikai szétválasztását biztosító megfelelő intézkedéseket. Továbbá, ha a forgalom nagysága nem igényli, a kisrepülőtéren nem kell folyamatosan határőröknek tartózkodni, amennyiben a szükséges személyzet megfelelő időben biztosítható.
- 2.3. Ha a határőrök jelenléte a kisrepülőtéren nem mindenkor biztosított, a kisrepülőtér igazgatójának megfelelő időben értesítenie kell a határőrséget a harmadik államból érkező vagy oda induló járatok le- és felszállásáról.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#),

– [2320/2002/EK rendelet](#).

3. *Magánrepülőgépen utazó személyek ellenőrzése*

- 3.1. Valamely harmadik államból érkező magánrepülőgép kapitányának a felszállás előtt el kell juttatnia a rendeltetési tagállam vagy adott esetben az első beutazási tagállam határőrségének egy általános nyilatkozatot, amely többek között tartalmazza – a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény 2. mellékletével összhangban – a repülési tervet és az utasok személyazonosságára vonatkozó információkat.
- 3.2. Amennyiben egy harmadik államból érkező és valamely schengeni államba tartó magánrepülőgép közbülső leszállást hajt végre más schengeni államok területén, a beutazási schengeni állam illetékes hatóságainak határforgalom-ellenőrzést kell végezniük, és az általános nyilatkozatot beléptetőbélyegző-lenyomattal kell ellátniuk.
- 3.3. Amennyiben kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy egy járat harmadik állam területén való leszállás nélkül kizárólag a schengeni államok területéről érkezik-e vagy oda tart-e, az illetékes hatóságoknak személyellenőrzést kell végrehajtaniuk a repülőtereken és kisrepülőtereken az általános szabályoknak megfelelően.
- 3.4. A vitorlázó repülőgépek, szuperkönnyű repülőgépek, helikopterek, kizárólag rövid távolság megtételére képes kis repülőgépek és léghajók be- és kilépésére vonatkozó szabályokat a nemzeti jog, valamint megfelelő esetben kétoldalú megállapodás állapítja meg.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#),

– [ICAO-egyezmény](#).

IV. SZAKASZ: Tengeri határok

1. *Általános ellenőrzési eljárások a tengeri forgalomban*

- 1.1. A határátkelőhely szolgálatban lévő határőrvezetőjének biztosítania kell a hajók utasainak és személyzetének hatékony ellenőrzését. Az ellenőrzések kockázatelemzésen alapulnak, amely a tengerszakasz állandó és átfogó őrizetéből áll.

1.2. A hajók ellenőrzését az érkezési vagy az indulási kikötőben a hajó fedélzetén, vagy a hajó közvetlen közelében, az e célra kijelölt területen kell elvégezni. Az ellenőrzés az erre vonatkozó megállapodások alapján menet közben is végrehajtható, vagy amikor a hajó eléri, illetve elhagyja egy harmadik ország felségterületét.

1.3. A hajó kapitányának vagy a hajótulajdonos képviselőjének (vagyis a hajótulajdonost a hajó felszerelésére vonatkozó kötelességével kapcsolatos minden ügyben képviselő személynek vagy társaságnak) két példányban listát (névjegyzéket) kell készítenie a személyzetről és az utasokról. A listának az alábbi információkat kell tartalmaznia:

- keresztnév és vezetéknév,
- születési idő,
- állampolgárság,
- az úti okmány száma és típusa, és adott esetben a vízum száma.

A személyzet tagjai közé tartozik a hajón alkalmazott, az út során a hajón dolgozó, vagy szolgálatot teljesítő, a személyzeti jegyzékbe felvett valamennyi személy.

1.4. Legkésőbb a kikötőbe érkezéskor a fenti listát/listákat át kell adni a határőröknek. Ha vis maior miatt a listát vagy listákat nem lehet a határőrökhöz eljuttatni, akkor egy példányt el kell küldeni a megfelelő határátkelőhelynek vagy hajózási hatóságnak, amely azt haladéktalanul továbbítja a határőröknek.

1.5. A két lista egyik – a határőr hivatalos aláírásával ellátott – példányát vissza kell juttatni a hajó kapitányának, akinek azt a kikötőben történő tartózkodás alatt kérésre be kell mutatnia.

1.6. A kapitánynak vagy a hajótulajdonos képviselőjének haladéktalanul értesítenie kell a határőröket a személyzeti vagy utaslistákon bekövetkező bármilyen változásról.

1.7. A kapitánynak a kikötőbe történő befutás előtt értesítenie kell a határőröket arról, ha a hajón potyautasok tartózkodnak. Ameddig a potyautasok a hajó fedélzetén maradnak, a hajó kapitánya felel értük.

Amennyiben valamely tagállam engedélyezi a potyautas kiszállását a felségterületén, belépése előtt el kell végezni a rendes ellenőrzési eljárásokat.

- 1.8. A kapitánynak értesítenie kell a határőrséget a hajó indulásáról. Amennyiben ez nem lehetséges, a megfelelő hajózási hatóságot kell értesítenie, és át kell adnia a már korábban kitöltött és ellenjegyzett lista másodpéldányát.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#).

2. **Körutazást végző hajók ellenőrzése**

- 2.1. A körutazást végző hajó olyan hajó, amellyel előre rögzített útiterv szerinti utazást tesznek, amely terv a különböző kikötőkben turisztikai tevékenységeket is tartalmazhat, és amelynek során alapvetően nem kerül sor utasok fel- és leszállására.
- 2.2. A körutazást végző hajó kapitánya vagy a hajótulajdonos képviselője – az indulási kikötő elhagyása előtt és a schengeni államok területén fekvő egyes kikötőkbe való befutás előtt legkésőbb 24 órával – köteles eljuttatni az illetékes határőrségeknek a hajó útvonaltervét és menetrendjét.
- 2.3. Ha a körutazást végző hajó útvonala **kizárólag a schengeni államok területén fekvő kikötőket** érint, nem kell határforgalom-ellenőrzéseket végezni, és a hajó olyan kikötőkben is kiköthet, amelyek nem minősülnek határátkelőhelynek. Mindazonáltal, a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján a hajók személyzete és utasai is ellenőrzésnek vethetők alá.

Példa:

– Görögországból érkező, körutazást végző hajó Olaszország különböző kikötőit érinti, majd visszatér Görögországba.

- 2.4. Ha a körutazást végző hajó útvonala a **schengeni államok területén fekvő kikötőket és más államokbeli kikötőket egyaránt** érint, a határforgalom-ellenőrzéseket a következők szerint kell végezni:
- a) Amennyiben a körutazást végző hajó harmadik állam területén fekvő kikötőből érkezik, és először érint schengeni állam területén fekvő kikötőt, a személyzetet és az utasokat a személyzeti és utasnévjegyzék alapján beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni.

Példa:

- Szentpétervárról érkező és Stockholmba tartó, körutazást végző hajó.

A partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, kivéve ha a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése azt támasztja alá, hogy nincs szükség az ellenőrzésre.

- b) Amennyiben a körutazást végző hajó harmadik állam területén fekvő kikötőből érkezik, és újra schengeni állam területén fekvő kikötőt érint, a személyzetet és az utasokat a fent említett személyzeti és utasnévjegyzék alapján beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni olyan mértékben, amennyiben e listákban a hajó korábbi, valamely schengeni állam területén fekvő kikötőben való kikötése óta változás történt.

Példa:

- a körutazást végző hajó útvonala: Isztambul–Athén–Tunisz–Barcelona.

A partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, kivéve ha a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése azt támasztja alá, hogy nincs szükség az ellenőrzésre. Amennyiben a névjegyzékben nem történt változás, nem szükséges minden egyes utast az úti okmányok alapján azonosítani. Mindazonáltal a kiszálló utasoknak végig maguknál kell tartaniuk úti okmányaikat, és kérésre meg kell mutatniuk a határőröknek.

- c) Amennyiben a körutazást végző hajó schengeni állam területén fekvő kikötőből érkezik és ilyen kikötőt érint, a partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, ha a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése ezt indokolja.

Példa:

- Szentpétervárról érkező, körutazást végző hajó köt ki Helsinki, Stockholm, majd Koppenhága kikötőjében. Ez esetben a Stockholmban és Koppenhágában elvégzett ellenőrzés során figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a körutazást végző hajót Helsinkiben már ellenőrizték.

- d) Amennyiben a körutazást végző hajó schengeni állam területén fekvő kikötőből harmadik állambeli kikötőbe indul, a személyzetet és az utasokat a személyzeti és utasnévjegyzék alapján kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Amennyiben a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése ezt indokolja, a hajóra felszálló utasokat az általános szabályokkal összhangban kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni.

Példa:

- Helsinkiből induló és Szentpétervárra tartó, körutazást végző hajó.

- e) Amennyiben a körutazást végző hajó schengeni állam területén fekvő kikötőből egy másik schengeni állam kikötőjébe indul, nem kell kiléptetési ellenőrzést végezni. Mindazonáltal, a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján e hajók személyzete és utasai is alávetethetők ellenőrzésnek.

Példa:

- Stockholmból Helsinkibe tartó, körutazást végző hajó, amely a schengeni területen kívül folytatja útját (pl. Szentpétervár felé). Ez esetben Stockholmban rendszerint nem kell kiléptetési ellenőrzést végezni, mivel az ellenőrzést Helsinkiben kell elvégezni, mielőtt a hajó elhagyja a schengeni térséget.

- 2.5. A körutazást végző hajó kapitánya, vagy annak hiányában a hajótulajdonos képviselője legkésőbb az egyes kikötőkbe való befutás előtt 24 órával – vagy, ha az illető kikötőig tartó út 24 óránál rövidebb, akkor az előző kikötőben a beszállás befejezése után azonnal – eljuttatja az illetékes határőrségeknek a névjegyzékeket. A névjegyzékeket a schengeni államok első beutazási kikötőjében le kell bélyegezni, valamint ezt követően minden olyan esetben, amikor a jegyzékeket módosítják.
- 2.6. Amennyiben a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján a határőrök úgy döntenek, hogy a körutazást végző hajó utasait nem szükséges ellenőrzésnek alávetni a határforgalom-ellenőrzésre vonatkozó általános szabályokkal összhangban, az úti okmányokat nem kell lebélyegezni.
- 2.7. A biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése során a határőröknek többek között a következőket kell figyelembe venniük: az utasok

állampolgársága, a hajózási társaságra és megbízhatóságára vonatkozóan rendelkezésre álló bármilyen információ, a határőrök birtokában lévő bármilyen helyzetjelentés és egyéb információk, ideértve más schengeni államoktól vagy szomszédos harmadik országoktól kapott információkat is.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#).

3. Sétahajók ellenőrzése

- 3.1. A sétahajózás sétahajónak sportolási vagy turisztikai célból való használatát jelenti.
- 3.2. A valamely schengeni állam területén fekvő kikötőből érkező vagy oda induló sétahajón utazó személyeket nem kell határforgalom-ellenőrzésnek alávetni, és az ilyen hajó olyan kikötőbe is befuthat, amely nem minősül határátkelőhelynek.

Azonban az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelésének megfelelően, és különösen, ha valamely harmadik állam partvonala az érintett schengeni állam területének közvetlen közelében található, el kell végezni a személyek ellenőrzését és/vagy a sétahajó fizikai átkutatását.

- 3.3. Harmadik államból érkező sétahajó kivételesen olyan kikötőbe is befuthat, amely nem minősül határátkelőhelynek. Ilyen esetekben – annak érdekében, hogy a kikötőbe történő befutásra engedélyt kapjanak – a fedélzeten lévő személyek értesítik a kikötői hatóságokat. A kikötői hatóságok kapcsolatba lépnek a legközelebbi határátkelőhelynek minősülő kikötő hatóságaival, hogy a hajó érkezését jelentsék. Az értesítés a fedélzeten tartózkodó személyekről készült utaslista kikötői hatóságokhoz történő benyújtását jelenti. E listát legkésőbb érkezéskor a határőrök rendelkezésére kell bocsátani. Hasonlóképpen, amennyiben vis maior esete miatt a harmadik államból érkező sétahajó olyan kikötőben kíván kikötni, amely nem minősül határátkelőhelynek, a kikötői hatóságok kapcsolatba lépnek a legközelebbi határátkelőhelynek minősülő kikötő hatóságaival, hogy a hajó érkezését jelentsék.
- 3.4. Az említett ellenőrzések során a hajó valamennyi műszaki jellemzőjét és a fedélzeten tartózkodó személyek nevét tartalmazó dokumentumot át kell adni. E dokumentum egy példányát át kell adni a beutazási és indulási kikötő hatóságainak. Amíg a hajó a

tagállamok egyikének felségvizein marad, e jegyzék egy példányát a hajó iratai között kell tartani.

- 3.5. Az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelésétől függetlenül a sétahajókat szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#).

4. *A part menti halászat ellenőrzése*

- 4.1. A part menti halászat a halászat olyan fajtája, amelynek során a hajók naponta vagy 36 órán belül visszatérnek a schengeni államok területén lévő kikötőbe anélkül, hogy egy harmadik állam területén lévő kikötőbe befutnának.
- 4.2. A part menti halászattal foglalkozó hajók személyzetét, akik minden nap vagy 36 órán belül visszatérnek a bejegyzett kikötőbe vagy a schengeni államok területén fekvő bármely kikötőbe anélkül, hogy harmadik állam területén fekvő kikötőben kikötnének, nem kell rendszeresen ellenőrizni.
- 4.3. Az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázat fennállása esetén, és különösen, ha valamely harmadik állam partvonala az érintett schengeni állam területének közvetlen közelében található, el kell végezni a személyek ellenőrzését és/vagy a hajó fizikai átkutatását.
- 4.4. Valamely schengeni állam területén található kikötőben nem bejegyzett, part menti halászattal foglalkozó hajók személyzetét a tengerészekre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell ellenőrizni (az I. szakasz 3.4. pontja). A hajó kapitányának értesítenie kell az illetékes hatóságokat a személyzeti jegyzék változásáról és utasok esetleges jelenlétéről.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#).

5. *Kompjáratok ellenőrzése*

5.1. A nem schengeni államok területén fekvő kikötőből induló vagy oda érkező kompjáratok fedélzetén utazó személyeket ellenőrizni kell. Ezzel kapcsolatban a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) amennyiben lehetséges, az EU és az EGT tagállamai, valamint Svájc számára külön sávokat kell létesíteni;
- b) a gyalogosan közlekedő személyeket egyenként kell ellenőrizni;
- c) a járművel utazókat a járműnél kell ellenőrizni;
- d) a komp azon utasait, akik autóbusszal utaznak, gyalogosan közlekedő utasoknak kell tekinteni. Ezen utasoknak az ellenőrzéshez le kell szállniuk az autóbusról;
- e) a teherszállító járművek vezetőit és a kísérőket a járműnél kell ellenőrizni. Ezt az ellenőrzést alapvetően a többi utas ellenőrzésétől elkülönítve kell elvégezni;
- f) az ellenőrzések gyors elvégzése érdekében elegendő számú kaput kell biztosítani;
- g) különösen a jogellenes bevándorlók leleplezése céljából, szűrőpróbaszerű ellenőrzésnek kell alávetni az utasok által használt járműveket, valamint adott esetben a járműben elhelyezett rakományt és egyéb árut;
- h) a komp személyzetének tagjait ugyanúgy kell kezelni, mint a kereskedelmi hajó személyzetének tagjait.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#).

V. SZAKASZ: A belvízi hajózás ellenőrzése

1. *Belvízi hajózás*

1.1. A külső határ átlépésével járó belvízi hajózás magában foglalja valamennyi hajó és úszó jármű üzleti vagy kedvtelési célú használatát folyókon, csatornákon és tavakon.

- 1.2. A belföldi hajózás ellenőrzését ugyanúgy kell elvégezni, mint általában a tengeri fogalom ellenőrzését.
- 1.3. Az üzleti célú hajók tekintetében a kapitány és a fedélzeten alkalmazott személyek, akik szerepelnek a személyzeti listán, valamint e személyek családtagjai, akik a hajón laknak, a személyzet tagjának vagy azzal egyenértékűnek tekintendők.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#).

HARMADIK RÉSZ: HATÁRŐRIZET

1. *A határőrizet célja*

1.1. A külső határoknak a határátkelőhelyeken kívüli helyeken történő őrizete, valamint a határátkelőhelyeknek a hivatalos nyitvatartási időn túli őrizete az alábbi fő célokat szolgálja:

- a) a jogellenes határátlépések megakadályozása;
- b) a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem;
- c) a határt jogellenesen átlépő személyek elleni intézkedések alkalmazása vagy meghozatala.

1.2. A szolgálatban lévő határőrvezetőnek meg kell hoznia a jogellenes határátlépés megakadályozásához szükséges minden intézkedést, továbbá az illegális bevándorlással és a határokon átnyúló bűnözéssel kapcsolatos kockázatok értékelése alapján biztosítani kell a szükséges személyzetet.

A felhasznált forrásokat a határ típusának és jellegének (szárazföldi, belvízi vagy tengeri) figyelembevételével kell kiválasztani.

2. *A határőrizet módszerei*

2.1. Az őrizetet álló vagy mozgó egységek hajthatják végre, akik feladataikat az alábbi módszerekkel látják el:

- a) járőrözéssel;
- b) az ismert vagy valószínűsített kockázatot jelentő helyeken elhelyezkedve.

2.2. A jogellenes határátlépések hatékony leleplezése érdekében az őrizeti időszakokat gyakran és váratlanul kell változtatni.

2.3. A járőrözést végző határőrök fő feladatai:

- a) az adott terület megfigyelése;

- b) annak biztosítása, hogy a járőrözés területén a közrendet és a belső biztonságot nem fenyegeti veszély;
- c) az e területen lévő azon személyek okmányainak ellenőrzése, akiket a járőr csapat nem ismer;
- d) minden olyan gyanús személy megállítása, aki vélhetően nem rendelkezik okmányokkal, és e személyek felszólítása, hogy részletesen ismertessék a területen való tartózkodásuk okait;
- e) azon személyek megállítása és a legközelebbi határállomásra kísérése, akik a határt jogellenesen lépték át vagy ezt megkísérelték.

A járőrözés során különleges nyomkereső kutyákat kell alkalmazni. A járőrözés és a határfelügyelet erősítése érdekében helikoptereket, járőröző hajókat és terepjáró járműveket is be kell vetni.

2.4. Az adott helyeken elhelyezkedő határőrök fő feladatai:

- a) azon helyek megfigyelése, amelyek a jogellenes határátlépés vagy csempészet tekintetében valószínűsített kockázatot jelentenek;
- b) azon személyek megállítása és a határállomásra kísérése, akik a határt jogellenesen lépték át vagy ezt megkísérelték.

2.5. A csempésztett személyek és az embercsempészek elfogása érdekében a kapott információk alapján rejtekhelyeket kell felállítani.

2.6. A határőrizet végrehajtása során adott esetben technikai és elektronikai eszközöket (úgy mint radarokat, érzékelőket, infravörös éjjellátó berendezéseket) is alkalmazni kell.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(12. cikk\)](#).

IV. RÉSZ: A VONATKOZÓ JOGI AKTUSOK LISTÁJA

- **Közösségi jog:**

- az 1990. június 19-én Schengenben aláírt, a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, [1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény](#) (HL L 239., 2000.9.22., 19. o.),
- [a Végrehajtó Bizottság 1993. december 14-i határozata](#) az egységes vízum megsemmisítésére, visszavonására vagy érvényességi idejének lerövidítésére vonatkozó közös elvekről (SCH/Com-ex (93)24) (HL L 239., 2000.9.22., 154. o.),
- [a Tanács 1994. november 30-i 94/795/IB határozata](#) a Tanács által az Európai Uniót létrehozó szerződés K.3. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján elfogadott együttes fellépésről a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező, harmadik országbeli diákok utazási könnyítéseiről (HL L 327., 1994.12.19., 1. o.),
- a vízumok egységes formátumának meghatározásáról szóló, 1995. május 29-i 1683/95/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2002. február 18-i 334/2002/EK tanácsi rendelettel (HL L 53., 2002. 2.23., 7. o.) módosított, [1995. május 29-i 1683/95/EK tanácsi rendelet](#) a vízumok egységes formátumának meghatározásáról (HL L 164., 1995.7.14., 1. o.),
- [az Európai Parlament és a Tanács 1998. szeptember 24-i 2119/98/EK határozata a Közösségben a fertőző betegségek járványügyi felügyeleti és ellenőrzési hálózatának létrehozásáról](#) (HL L 268., 1998.10.3., 1. o.),
- [a Tanács 2000. december 11-i 2725/2000/EK rendelete](#) a Dublini Egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról (HL L 316., 2000.12.15., 1. o.),
- [az Európai Unió Alapjogi Chartája](#) (HL C 364., 2000.12.18., 1. o.),
- [a Tanács 2001. június 28-i 2001/51/EK irányelve](#) az 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 26. cikkében foglalt rendelkezések kiegészítéséről (HL L 187., 2001.7.7., 45. o.),
- [a Tanács 2001. március 15-i 539/2001/EK rendelete](#) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról (HL L 81., 2001.3.21., 1. o.), az alábbi módosításokkal:
 - [a Tanács 2414/2001/EK rendelete](#) (HL L 327., 2001.12.12.),
 - [a Tanács 453/2003/EK rendelete](#) (HL L 69., 2003.3.13., 10. o.),

- a Tanács 2005. június 2-i 851/2005/EK rendelete a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK rendelet módosításáról,
- [a Tanács 2002. február 18-i 333/2002/EK rendelete](#) az érintett tagállam által el nem ismert úti okmányok birtokosai részére a tagállamok által kiadott vízumok beillesztésére szolgáló űrlapok egységes formátumáról ([HL L 53., 2002.2.23., 4. o.](#)),
- [a Tanács 2002. február 28-i 407/2002/EK rendelete](#) (HL L 62., 2002.3.5., 1. o.) a Dublini Egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról szóló [2725/2000/EK rendelet](#) végrehajtására vonatkozó egyes szabályok megállapításáról ([HL L 316., 2000.12.15., 1. o.](#)),
- [a Tanács 2002. június 13-i 1030/2002/EK rendelete](#) a harmadik országok állampolgárai tartózkodási engedélye egységes formátumának megállapításáról ([HL L 157., 2002.6.15., 1. o.](#)),
- [az Európai Parlament és a Tanács 2002. december 16-i 2320/2002/EK rendelete](#) a polgári légi közlekedés biztonsága területén közös szabályok létrehozásáról ([HL L 355., 2002.12.30., 1. o.](#)),
- [a Tanács 2003. február 18-i 343/2003/EK rendelete \(Dublini Egyezmény\)](#),
- [a Tanács 2003. február 27-i 415/2003/EK rendelete](#) a vízumok, köztük az átutazó tengerészek számára kibocsátandó vízumok határon történő kiadásáról ([HL L 64., 2003.3.7., 1. o.](#)),
- a Tanács 2003. április 14-i 693/2003/EK rendelete az egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) létrehozásáról, valamint a Közös Konzuli Utasítás és a Közös Kézikönyv módosításáról (HL L 99., 2003.4.17., 8. o.),
- a Tanács 2003. április 14-i 694/2003/EK rendelete a 693/2003/EK rendeletben előírt egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) egységes formátumairól (HL L 99., 2003.4.17., 15. o.),
- [a Tanács 2004. március 8-i határozata](#) az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező turistacsoportok vízumairól és az ezzel összefüggő kérdésekről (ADS) szóló egyetértési megállapodás megkötéséről ([HL L 83., 2004.3.20., 12. o.](#)),
- [az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 2004/38/EK irányelve](#) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról ([HL L 229., 2004.6.29., 35. o.](#)),
- Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 21-i 851/2004/EK rendelete az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról (HL L 142., 2004.4.30., 1. o.),

- [a Tanács 2004. április 29-i 2004/83/EK irányelve](#) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról ([HL L 304., 2004.9.30., 12. o.](#)),
- [a Tanács 2004. december 13-i 2252/2004/EK rendelete](#) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról ([HL L 385., 2004.12.29., 1. o.](#)),
- [a Tanács 2005. december 1-jei 2005/85/EK irányelve](#) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól ([HL L 326., 2005.12.13., 13. o.](#)),
- [vízumokra vonatkozó közös konzuli utasítás a diplomáciai és konzuli képviselők számára](#) ([HL C 313., 2005.12.16., 1. o.](#)),
- [az Európai Parlament és a Tanács 2006. március 15-i 562/2006/EK rendelete](#) a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határellenőrzési kódex) létrehozásáról ([HL L 105., 2006.4.13., 1. o.](#)),
- [az Európai Parlament és a Tanács 2006. június 14-i 895/2006/EK határozata](#) a személyek külső határokon történő, egyes dokumentumoknak a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia által a területükön történő átutazás céljából kiadott nemzeti vízumokkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről ([HL L 167., 2006.6.20., 1. o.](#)),
- [az Európai Parlament és a Tanács 2006. június 14-i 896/2006/EK határozata](#) a személyek külső határokon történő, Svájc és Liechtenstein által a területükön történő átutazás céljából kiadott egyes tartózkodási engedélyeknek a tagállamok által történő egyoldalú elismerésén alapuló ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről ([HL L 167., 2006.6.20., 8. o.](#)),
- az Európai Parlament és a Tanács ...-i [.../2006/EK] rendelete a tagállamok külső határain való kishatárforgalom szabályainak meghatározásáról.

• **Nemzetközi jog:**

- [a nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-i egyezmény \(ICAO-egyezmény\) 2. és 9. melléklete,](#)
- [az emberi jogok védelméről szóló, 1950. november 4-i európai egyezmény és jegyzőkönyvei,](#)
- az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel módosított, [a menekültek helyzetéről szóló, 1951. július 28-i genfi egyezmény,](#)

- [a nemzetközi tengeri forgalom könnyítéséről szóló, 1965. április 9-i FAL-egyezmény](#)),
- [a tengerészek személyazonossági okmányairól szóló, 2003. június 19-i \(185. sz.\) ILO-egyezmény](#),
- [megállapodás egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról \(HL L 114., 2002.4.30., 6. o.\)](#),
- kétoldalú megállapodások a kishatárforgalomról.